

תחרות קריה יפה ומקיימת בישראל יפה 2022

דו"ח התנהלות לקיימות במוסדות הרשות המקומית ותרומה לקהילה
מוגש לוועדת השיפוט של המועצה לישראל יפה

צלם: מייק אדרי

"עושים עיר שטוב לחיות בה"

המועצה לישראל יפה
סביבה לאיכות חיים

ריכוז נתונים ועריכה מקצועית:
סילבי שרפי, מחלקת איכות הסביבה | יוני 2022

תוכן

1.	רקע.....	4.
2.	מחויבות לתכנון.....	6.
3.	גיבוש והכנת תכנית אב כללית רב – שנתית בנושא איכות הסביבה.....	6.
3.	התייעלות אנרגטית	8.
8.	פעילות במוסדות הרשות המקומית	8.
8.	מערכת פיקוד ובקרה אלחוטית.....	8.
9.	עמדות טעינה ציבוריות	9.
4.	פעולות לחסכון במים	10.
4.1.	ניהול וניקוז מי נגר עילי	10.
4.2.	צמצום צריכת המים לגינון הציבורי	11.
5.	צמצום והפרדת פסולת	12.
5.1.	הכנת/המצאות תוכנית אב לטיפול בפסולת.....	12.
5.2.	הצבת מיכלי איסוף פסולת למיחזור	12.
5.3.	תוכנית הטמעה והסברה בקרב התושבים	15.
6.	עידוד השימוש בתחבורה ציבורית /חלופית.....	17.
6.1.	מערכת לניהול ובקרת היסעים של עובדי העירייה:	17.
6.2.	עידוד השימוש בתחבורה ציבורית-	18.
7.1.	יוזמות סביבתיות	22.
7.2.	עידוד הפעלת תכניות העשרה	26.
8.	שקיפות ודיווח	30.
8.1.	פרסום מלא ומדויק של פעילות הרשות באתר האינטרנט	30.
8.2.	שיתוף הציבור בהליכי התכנון העירוניים	31.
9.	יוזמות אחרות.....	33.
10.	תרומה לקהילה	38.
10.1.	העסקת עובדים בעלי מוגבלויות.....	38.
11.	סיכום:.....	42.

1. רקע

באשדוד קיימים אתגרי סביבה רבים: נמל ותעשייה, הגירה, נחל וים, תשתיות לאומיות ועוד. כל אלו מחייבים את הרשות לחשוב, לנהל ולתכנן אחרת, להוביל תהליכי התייעלות כלכלית ושימוש חכם, יעיל ומקיים במשאבי הסביבה, תוך חשיבה על הדורות הבאים. למרות ואולי דווקא בזכות האתגרים הללו, בדצמבר 2019 זכתה אשדוד במקום הראשון בתחרות "אות איסטנבול", תחרות של האו"ם לעיר חוף מקיימת באגן הים התיכון.

מאז, עמדנו מול אתגרים נוספים ורשמנו עוד הצלחות: חנכנו פארק אקולוגי ראשון, המתפרש על כ-300 דונם בחוף המצודה. הקמנו בלב שכונת מגורים יער מאכל קהילתי המשתרע על 13 דונם, אותו מתחזקים התושבים. נחל לכיש זוכה לתחיה מחודשת ומושקעים לא מעט משאבים על מנת למשוך אליו מטיילים. רצועת החוף קנתה לעצמה מוניטין לא רק כאתר רחצה, בילוי ונופש אלא גם כמקום המקדם ערכי סביבה וקיימות ע"י שהרחקנו את כלים החד פעמיים מהחוף והצענו דרך חדשה לטיפול באשפה.

המיזמים הנפלאים הללו הם דוגמה מובהקת לקיימות עירונית הלכה למעשה, ולא פסקו גם בשנת 2022 שהייתה לאחת התקופות המאתגרות בישראל, במיוחד עבור הרשויות המקומיות, שכן בצד המאבק במשבר הקורונה והשמירה על תושבי העיר, נצמדנו לתוכניות העירוניות והמשכנו לקדם נושאי קיימות ואיכות סביבה, תוך חזרה לפעילות מלאה ולחיי שגרה.

אשדוד כאמור פועלת בכל המישורים להטמעת ערכי קיימות ואיכות סביבה, אשר מקבלים ביטוי בכל האתגרים והתוכניות העירוניות. 'תכנית אסטרטגית 2040', תכנית 'המאיץ', תכנית 'עיר חכמה', חזון ראש העיר לקיימות.. ועוד, מהווים ערך יסוד עליו מבססת העיר את עתידה, על ידי יצירת תודעה אזרחית ועידוד שותפות אקטיבית של התושבים בתכנים ובתוכניות. דוגמה מובהקת לכך היא מדיניות "שיתוף הציבור" והרצון של הנהלת העיר לשמוע ולהיעזר בחוכמת ההמונים. גם כאן זכינו להוקרה והכרה כאשר משרד המשפטים קבע השנה: אשדוד במקום ה-1 בשקיפות שלטונית! זהו הישג מרשים כי אשדוד היא העיר היחידה בארץ שזוכה בפרס בפעם השנייה!!!

פרסים נוספים וקבועים מוענקים לנו ע"י משרד הפנים, המרכז לשלטון מקומי והמועצה לישראל יפה, ובשנת 2021 זכתה אשדוד בתחרות "קריה יפה ומקיימת בישראל יפה"! בתחרות זו נמדדו הרשויות על השקעתן באיכות החיים במרחב הציבורי, באיכות הסביבה ובמעורבות למען הקהילה באופן הטוב ביותר. אשדוד שזכתה כאמור בתחרות, עלתה לשלב התחרות על 'דגל היופי', המתקיימת אחת לחמש שנים ונחשבת לאוסקר הסביבתי המוענק לרשויות מצטיינות.

הצלחה זו נזקפת לרשות המקומית שערכי הקיימות מוגדרים בה כנושא חוצה ארגון, כך שכל ציבור העובדים שותפים למשימה של יצירת מקום שטוב לחיות בו. אך לא רק, גם ציבור התושבים שותפים להישגים משום שכל המיזמים שמנינו ועוד רבים אחרים, כדוגמת פיתוח שטחי נוי וגינון בסביבת המגורים, יוזמות עירוניות לעריכת סיורים, סדנאות ומפגשי חברה במרחב הפתוח, הידוק הרגולציה ואכיפה סביבתית אפקטיבית ויעילה – נועדו לייצר מחויבות אזרחית ודאגה לאיכות הסביבה והחיים העירוניים.

ועוד היד נטויה. במסגרת תכנית אסטרטגית מרחבית 2040, יוטמעו פרויקטים ארוכי טווח כגון: תכנית צל עירונית, תכנית אב לפסולת, קידום הטבעת הירוקה, קידום תכנית אסטרטגית לאיכות אוויר, העצמת הקהילה ויצירת חוסן קהילתי וקידום התפישה להפחתת פסולת ומניעה במקור. המלאכה אכן מרובה, האתגרים גדולים אך בזכות המשאב האנושי נוכל לכבוש כל יעד!

2. מחויבות לתכנון

גיבוש והכנת תוכנית אב כללית רב – שנתית בנושא איכות הסביבה

באשדוד קיימת תוכנית אב לקיימות במרחב הציבורי מזה מספר שנים. התוכנית המרכזית המתכללת את נושא הקיימות היא **תוכנית המבוססת על אמנת "ברית ערים לאיכות חיים וסביבה" של פורום ה-15**. העיר חתמה גם על אמנת "קלימה מד" של האיחוד האירופאי, במסגרתם מתוכללים פרויקטים רבים, באגפים שונים, עם רכיבי קיימות ואיכות הסביבה להפחתת זיהום אוויר וגזי חממה. בנוסף, בשנת 2021 העירייה נבחרה יחד עם עוד 12 רשויות להשתתף בתוכנית המאיץ של משרדי: האנרגיה, המשרד להגנ"ס ומשרד הפנים, לקידום **תוכנית הערכות עירונית לשינויי אקלים**, התוכנית מתייחסת לאדפטציה, כלומר התאמות נדרשות להקצנה במזג האוויר כגון חום גבוה ושיטפונות ומיטיגציה כלומר הפחתת פליטות גזי חממה בעיר ובתעשייה.

האמנות יוצרות מסגרת לתוכנית אב לפיתוח בר קיימה כבסיס לעבודה רב שנתית, שמהווה תוכנית גג לכל הפרויקטים בעיר וכחלק מחזון ראש העיר ל"עיר ירוקה מקיימת וברירה". האמנה פועלת בשישה תחומי פעילות: ניהול בר קיימה, אנרגיה ובנייה ירוקה, תחבורה בעיר, צריכה ופסולת, שימוש במרחב העירוני ויירוק העיר וחינוך והסברה לקהילה. במסגרת ועדת ההיגוי, התקיימו סדנאות והרצאות השראה בדגש

קיימות כל המינהלים והאגפים, במטרה שהמחלקות יאמצו פרויקט מקיים במסגרת תוכנית העבודה שלהם. בנוסף פותחו מדדי קיימות לכל האגפים שנמצאים בהליך בחינה והטמעה.

במסגרת השתתפות הרשות **בתוכנית המאיץ** של משרד האנרגיה – אשר עוסקת בשלל נושאי קיימות כגון: הצללת המרחב העירוני, תוכנית ניהול נגר, תוכנית ניהול פסולת ומיחזור, צמצום שימוש ברכב, מעבר לאנרגיה מתחדשת, מעבר תחבורה חכמה וחשמלית, הטמעת הנחיות לבנייה ירוקה בהנחיות המרחביות, בסטנדרט הבנייה הציבורית וכו'.

תוכנית המתאר החדשה של העיר כוללת התייחסות והנחיות אדפטציה לשינויי אקלים ובוצעה עם מפגשי שיתוף ציבור. בנייה ירוקה הוטמעה בעבודת מינהל הנדסה כולל במבני ציבור והתקשרות עם מכון התעדה.

בנוסף לתוכנית זו, היחידה לתכנון אסטרטגי גיבשה תוכנית אב לעיר חכמה ומקיימת המבוססת על מודל של בויד כהן. התוכנית נכתבה בסיוע האגפים השונים, בשיתוף המחלקה לאיכות הסביבה, לקידום מדדים מקיימים בתוכנית, לגיבוש תוכנית רב שנתית לשיפור איכות החיים, קביעת יעדים ומדדים לקבוצות העבודה שיוטמעו בתוכניות העבודה.

הושקו מיזמים עירוניים נפלאים שמהווים קיימות עירונית הלכה למעשה, כגון: איסור שימוש בחד פעמי בחופי הים, פתיחת נחל לכיש לשיט – באישור משרד הבריאות. השקת סיורים בפארק האקולוגי החופי הראשון, פיתוח מרחבי טבע עירוניים המאומצים ומתוחזקים על ידי התושבים, פיתוח שטחי נוי וגינון בסביבת המגורים, "יער המאכל" המתוחזק על ידי התושבים בלב השטח העירוני, יוזמות עירוניות לעריכת סיורים, סדנאות ומפגשי חברה במרחב הפתוח. במקביל העירייה מקדמת מחקר דולפינים מול חופי אשדוד המבוצע על ידי "מעבדת מחקר של טורפי על", שהוקמה על ידי תחנת מוריס קאהן לחקר הים של אוניברסיטת חיפה ובשיתוף עם המרכז לחינוך וספורט ימי

אשדוד ורשות הספורט העירונית אשדוד וסייעה להקים מרכז מבקרים ייחודי העוסק ביונקים ימיים והסביבה הימית – מרכז הדולפין והים בראשות עמותת דלפיס.

גובשה תוכנית מקומית לטיפול בזיהום ים משמן בשיתוף המשרד להגנת הסביבה, המפרטת את ההיערכות המקדימה ופעולות התגובה במטרה להשבת מצב החופים לקדמותם במהירות וביעילות האפשרית, במקרה הצורך אף לסייע לרשויות שכנות. במקביל הוקם מערך מתנדבי חירום ים בשיתוף עמותת אקואושן אשר הוכשרו והשתתפו בתרגילי החירום ונכונים לסייע באירוע זיהום ובפעילות שוטפת להגנה ולשמירה על חופי הים. הפעולות נתמכות על ידי תוכנית איגוד ערים לחינוך סביבתי שמעביר את עקרונות הקיימות בתחומים השונים לילדים מהגן ועד האוניברסיטה.

במזיאון אשדוד לאומנות הוקדש אגף מיוחד לנושא תרבות הצריכה המיחזור והשימוש החוזר – הצוללת הירוקה. בנוסף הופקה הצגת תיאטרון העוסקת בהשלכות של תרבות הצריכה על חיי הילדים והנוער וכמובן על כדור הארץ.

כל זאת תוך שיתוף פעולה הדוק עם **איגוד ערים לאיכות הסביבה אשדוד חבל יבנה**, שאמונים על פיקוח על התעשייה, שמירה על איכות אוויר, תכנון סביבתי וחינוך סביבתי, ועוד.

3. התייעלות אנרגטית –

עיריית אשדוד פועלת על בסיס קבוע להתייעלות אנרגטית במוסדות הרשות ותאורת הרחוב שניבו חיסכון באנרגיה ויתרמו להפחתת פליטות לסביבה על ידי החלפת תאורה ליעילה מבחינת הנצילות האנרגטית שלה. כחלק מפרויקט התייעלות אנרגטית בתאורת רחובות בעיר אשדוד מפתח ומתקין אגף חשמל מערכת בקרה ושליטה ייחודית על תאורת הרחובות ברמה של שליטה על כל פנס בודד. יחידת בקרה מותקנת על כל פנס ומשם מעבירה ומקבלת נתונים ופקודות ממערכת בקרה מרכזית. הבקרה מאפשרת שליטה ובקרה על עוצמת התאורה בכל אזור לפי זמנים.

בנוסף, מבוצע מעבר לצי רכב חשמלי ובמקביל לפריסת עמדות טעינה במסגרת תוכנית תחבורה חכמה וירוקה, ומדיניות המעבר לאנרגיות מתחדשות בשילוב מערכות בקרה מתקדמות.

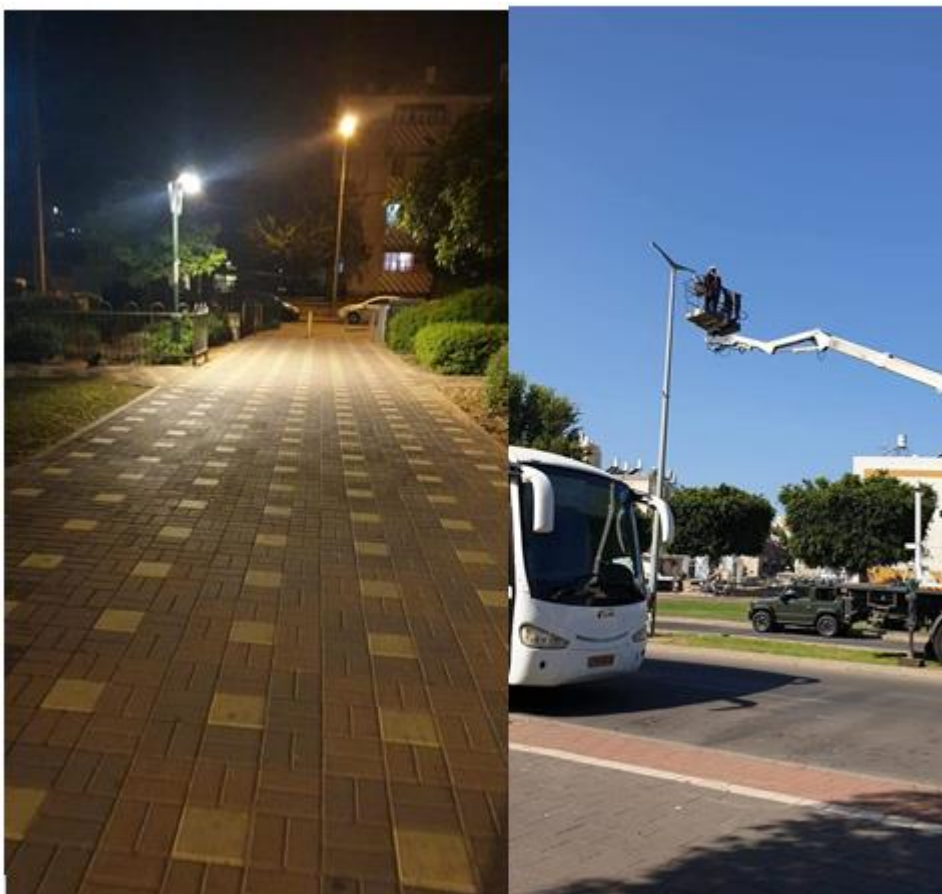
פעילות במוסדות הרשות המקומית

- בבתי ספר בוצע החלפת גופי תאורה ושימוש בנורות חסכוניות, נורות בטכנולוגיית T5 ומעבר לנורות לד מבוצעות על בסיס קבוע כחלק מתוכנית העבודה השנתית. כחלק ממדיניות העירייה בנושא מיזוג אוויר, כל יחידות מיזוג האוויר החדשות שמוקנות במבני ציבור הינן בדורג אנרגטי A/B לחיסכון בצריכת החשמל של מיזוג במוסדות חינוך וציבור.
- הסתיימה התקנת פאנלים סולאריים על גבי כ-20 גגות בתי הספר חדשים, 2,000 קילואט אשר ייצרו חשמל מאז התקנתם בהיקף של 1,500,000 ₪. פרויקט זה מצטרף למיזם משנת 2013 להצבת פאנלים סולאריים על גגות 13 בתי ספר שייצרו ב-2019 כ-1.2 מגה וואט.
- מבוצעת הסברה לעובדים במסגרת משרד ירוק – קיים נוהל כיבוי מחשבים ואורות לעובדים ולעובדי הניקיון בסוף יום עבודה.
- התאורה בכל בניין העירייה הוחלפה לטכנולוגיית לד מזה כשלוש שנים כולל החניון.
- תאורת רחובות, פארקים ומערכת פיקוד ובקרת תאורה – מערכת הרמזורים של הרשות: האגף יצא למכרז להחלפת כל גופי תאורת הרחובות והפארקים בעיר, במהלך זה הגיעה הרשות לחיסכון אנרגטי של 55% בתאורת רחובות! תכנון ביצוע הפרויקט הוא ל-12 חודשים מאוגוסט 2021 שבסיומו יוחלפו כל גופי תאורת הרחוב ללד. כמות הפנסים בטכנולוגיית לד בעיר עומדת כיום על כ- 15,000 גופים. (אנקדוטה: העיר אשדוד היא הרשות הראשונה בארץ שהחליפה בזמנו את כל נורות הרמזורים בעיר לנורות לד, בעיר יש 60 צמתים מרומזרים).

מערכת פיקוד ובקרה אלחוטית

קיימת מערכת פיקוד ובקרה אלחוטית להפעלת תאורה עירונית, תוך שימוש בטכנולוגיות חדשות ובנורות חסכוניות. המערכת מאפשרת שליטה ובקרה על תרחישי הפעלה חכמים כגון גל ירוק, פינוי צירים ועוד. (אנקדוטה: אשדוד העיר הראשונה בארץ שפיתחה מערכת בקרה ושליטה ייחודית לניהול תאורת הרחוב).

עם התקדמות החלפת גופי תאורת הרחובות בעיר ניכר חיסכון בצריכת החשמל ובעלויות אחזקת תאורת הרחובות בעיר בהיקף של מעל 1,000,000 ₪ בשנת 2021, יש לציין שעמסום אורות הרחוב המופעל בשעה 22:00, מלבד היותו חסכוני לרשות הינו מהלך משמעותי לצמצום תופעת זיהום האור בעיר.

עמדות טעינה ציבוריות

במהלך שנת 2021 אגף חשמל ומאור התקין 37 עמדות טעינה ציבוריות לרכבים חשמליים ברחבי העיר ועד סוף שנת 2022 מתוכננות עוד 60 עמדות ציבוריות נוספות, כמו כן בחניון העירייה נכון להיום קיימות כ- 17 עמדות פעילות עבור כלי רכב תפעוליים חשמליים ומתוכננות עוד 60 עמדות שיתקנו עם רכישת רכבים חשמליים בעירייה.

4. פעולות לחסכון במים

4.1. ניהול וניקוז מי נגר עילי

אשדוד היא אחת משתיים או שלוש ערים בודדות בישראל שהיא גם עיר ים וגם עיר נחל. העיר משפיעה על שני גופי מים אלה ומושפעת מהם. עוצמת השפעה הדדית זאת צפויה לגבור עם התקדמות שינויי האקלים שרק ראשית השפעתו ניכרת בשטח. עליית מפלס הנחל והים מתרחשים בדרך כלל במקביל לאירועי גשם על אגן הניקוז העירוני שניקוזו מבוסס כיום כולו על הרחקה מהירה של נגר במערכת תיעול, שלא תוכננה לעמוד בספיקות גדלות והולכות הן בעקבות הגדלת מקדם הנגר בעיר והן בגלל השינוי במשטר הגשמים.

עיריית אשדוד מקדמת יוזמה להתקנת מתקני השהייה וחלחול באזורי התעשייה ובשכונות ותיקות בעיר, מקודמת תוכנית אב לניהול מי נגר. בשנתיים האחרונות הוכנס לכל פרויקט סעיף חלחול עם חובת החדרה עד 15-20 אחוז של השטח.

במסגרת סקר המצב הקיים הוכן בסיס ידע רחב, אשר כולל ניתוח השטח בכמה אופנים ביניהם גם אחוז השטחים הפתוחים בכל אגן ניקוז, נתוני התכן ההידרולוגיים לכל אגן ופוטנציאל ההחדרה לקרקע. בסיס הידע כולל גם למידה וניתוח של המבנה הניהולי הנוכחי הגופים הרגולטוריים ומחלקות העירייה, האמונים על סוגיות בניהול מי נגר בישראל.

התוכנית גם כוללת חלק המציג את מבנה הרשויות הרלוונטיות ואת העקרונות המנחים בתכנון ניהול הנגר הנהוגות בארץ ובעולם, וסוקרת גישות לניהול נגר ודוגמאות ליישום הגישות הללו בתכנון רגיש למים בקני מידה שונים (פארק / כיכר / מגרש). התוכנית הציגה מספר דוגמאות משמעותיות ליישום הגישה בערים שונות ברחבי הארץ ונתנה סט פתרונות טכנולוגיים מתקדמים קיים ונגיש לצורך יישום גישות ניהול הנגר בכל קנה מידה תכנוני.

בימים אלו במסגרת תכנון וביצוע פרויקטים שונים נעשה מאמץ לבצע תכנון מפורט במספר שטחים ייעודיים כגון:

הכשרת שטח לקליטת מי נגר באירועי גשם קיצוניים – פארק יוספטל ופארק בן גוריון

שמירת מי נגר עילי במקומות בהם אין שטח ניקוז – רחוב השייטים, חניית גבעת יונה

פיילוט אי תנועה מותאם תשתית לקליטת מי נגר – כביש שדרות עובד בן עמי {מקטע צומת הרצל משה דיין} הקמת תעלת חלחול במרכז הכביש לכל אורך אי התנועה, יצירת שיפוע הפוך להכוונת מי הנגר לכיוון אי התנועה.

הקמת תחנות קיץ – פיתוח ייחודי של מחלקת נחל וניקוז לעיר אשדוד, הקמת 8 תחנות לאגירת הזרמות בעת פריצות ביוב הגולשים לתוך הקולטנים ובכך למנוע הגעתם לנקזים. בוצעה חפירה והכשרת בריכה בסמוך לקולטן, דבר שמאפשר שאיבת הביוב והחזרתו למערכת הביוב העירונית. התחנות פעילות בקיץ בלבד {01/11-01/04} בחורף הן נסגרות.

פקודת חורף – חיזוי אירועי מזג אוויר קיצוניים בשילוב טכנולוגיה פורצת דרך TOMORROW.IO הכוללת תוכנית היערכות המסווגת לרמות כוננות 1-4 על ידי שליחת התראות למערך כוח אדם בחירום עם הגדרת המשימות כפי שנכתבו בתוכנית. תגבור מוקד 106, ניהול צוותי שטח, העמדת כלים בכוננות כגון: פריסת משאבות, הצבת מנוף וצוותי סיור קולטנים. כל זאת במקביל לפרסום הודעות לתושבים בכלל המדינות הקיימות. בעזרת היערכות מוקדמת ומקצועית של כלל אגפי העירייה וצוותי הביטחון ניתן לאפשר שמירה על חיי התושבים, שגרת החיים, צירי תנועה פתוחים ומניעת הצפות.

4.2. צמצום צריכת המים לגינון הציבורי על ידי שדרוג וייעול מערך השקיה ושתילת צמחיה חסכונית במים

אגף נטיעות ופיתוח מתחזק שיחים, מדשאות, גיזום עצים, גינות ופארקים במהלך כל השנה. 80% משטחי הגינון הציבורי בעיר אשדוד מושקה באמצעות מערכות בקרת השקיה חכמה, פעולה זו מביאה לחיסכון בכמויות המים להשקיה. הרשות פועלת במספר מישורים לייעול וחיסכון במים: טכנולוגי, תשתיתי ותכנוני:

- **טכנולוגי:** ברשות פועלות 2 תחנות מטאורולוגיות עירוניות חכמות המחוברות און ליין למערכת בקרה חכמה מרחוק להשקיית הגינון הציבורי ברחבי העיר. התחנות מבקרות על המערכות המרוחקות בדגש על חיסכון במים, לשמירה על גינון ירוק וחיוני ומתן כמויות השקיה מתאימות ומותאמות לסוגי הצמחיה השונים בדגש על צמחיה חסכונית במים ובהתאם למקדם ההתאדות.

• תשתיתי:

- **שיקום ושדרוג מערכות השקיה ישנות:** החלפת קווים ראשיים ומשניים, חידוש צנרת השקיה ישנה ובלויה ומתן סדר עדיפות לשיקום עתידי.

- **פיתוח ושיקום ערוגות פסי ירק ואיי תנועה** עם צמחיה חסכונית מים (שיחים בגובה עד 1 מ') ריווח שתילות לצמצום צנרת טפטוף באזורים הסמוכים לאבן הגן או המדרכה, שתילת מדשאות צומצם לאזורי מדרך בלבד.

• שתילות:

- בשנת 2021 ניטעו כ-1300 עצים וכן נעשה מאמץ לשימור העצים הקיימים בהתאם לנוהל פקיד היערות של משרד החקלאות. בוצעה היערכות לקראת שנת שמיטה ונשתלו פרחים רב עונתיים בלבד. כדי להתמודד עם הצורך לחסוך במים ננקטים הצעדים הבאים: בכל הגינון החדש /שיקום גינון קיים הצמחיה הנשתלת היא צמחיה חסכונית במים וצמצום כמות הצמחים העונתיים.

בחירת הצמחים נעשית על פי הקטגוריות הבאות:

- שיחים בגובה עד 1 מטר: אריופס, בן עוזר סוככני, זיפנוצה ארגמני, קליסטמון ליטל ג'ון, קריסה גרין קרפט. רוזמרין זנב שועל.
- שיחים בגובה עד 1.5 מטר: גאורה קיפחת, לויקופילים, לנטנה שיחית שלל צבעים
- אופן השתילה: ריווח שתילות ולצמצם צנרת טפטוף באזורים הסמוכים לאבן הגן או המדרכה. בשטחי הגינון שאינם מיועדים למדרך, ששוקמו או פותחו, נשתלו צמחים חסכוניים במים בעיקר רוזמרין, זנב שועל ולבנדר.

- **אסטרטגיית תכנוני:** אגף הנטיעות והפיתוח הוא שותף במתן הנחיות מרחביות בתכנון של שטחי גינון לשצ"פים ולשפ"פים בבניינים חדשים, במסגרת פרויקטים של התחדשות עירונית – תמ"א 38 ופינוי בינוי, ההנחיות לתכנון הן לנטיעת עצים ליצירת הצללה של כ-60% מהשטחים הפתוחים, בחניות ההנחיה על כל 3 חניות נטיעת עץ צל וכמו כן יש חיוב בהחדרת נגר עילי לשטח של 20%. לאחרונה ניתנו הנחיות תכנון לרבעים חדשים ולפארק לכיש בדגש צל. היעד להגיע תוך 5 שנים ל-40% צל. שתילות חדשות נעשות בבור של כ-7 קוב לפחות שמאפשר יותר מקום לשורשים וכך ליותר צל. ברשות מבוצע פרויקט "הצללה טבעית של המרחב הציבורי" בתקציב של 10 מיליון ₪ בשנתיים הקרובות יינטעו עצים עם בתי גידול ומערכות השקיה בעיקר במדרכות שבהן אין צל ובגנים ציבוריים. לאחרונה, ניתנו הנחיות תכנון בדגש צל לרבעים חדשים ולפארק לכיש, היעד להגיע תוך 5 שנים ל-40% צל.

5. צמצום והפרדת פסולת

5.1. הכנת/המצאות תוכנית אב לטיפול בפסולת

במסגרת היערכות לכתיבת תוכנית אב לטיפול בפסולת בעיר, הנושא נידון לעומק בתוכנית אסטרטגית מרחבית 2040 שנמצאת בהכנה בימים אלו ממש, הייתה התנגדות תושבים להקמת משרפה בחסות המשרד להגנת הסביבה, ולכן הנושא נבדק מחדש. במקביל נבחנת בימים אלו תוכנית אב לפינוי ע"י המערכת הפנאומטית לרובע החדש. קיימות תכניות לפינוי האשפה בשוטף ובחגים בכלל העיר, תוך תגבור אמצעים בתקופות השונות לאורך השנה. מתבצעת אכיפה סדורה, הן ע"י האגף והן ע"י מח' הפיקוח לכיסוי משאיות המפנות לתחנת המעבר, התופעה של התעופפות פסולת מהמשאיות פינוי צומצמה משמעותית וכן ניתן לראות תוואי שטח נקי יותר בצירי הנסיעה לתחנת המעבר.

עידן הקורונה אילצה את מערך העירייה לתגבר את כמות כלי האצירה ברחבי העיר, כיוון שהשהות בבתים העלתה את כמות הפסולת הביתית. העירייה נערכה לפינוי הפסולת בתדירות גבוהה יותר, כמות הפסולת גדלה ותוכניות הפינוי הורחבו בהתאם.

מערכת פיקוח ובקרה על עבודות קבלן הניקיון

מערכת שמופעלת ע"י מפקחי העירייה ודוגמת את רמת הניקיון כולל מדד ניקיון שפותח בעירייה, הקמת מערכת בקרה ממוחשבת שתחליף את דיווחי הבקרה הידניים לרבות טופס בקרת איכות ביצוע מדד רחוב נקי בצורה חכמה ודיגיטלית. המערכת תבצע ניתוח יומי/ שבועי/ חודשי לכמות הקטעים נקי/ לא נקי לרבות עדכון קיומים לקבלנים עקב אי עמידה במדד תוצאות הניקיון הנדרשת. בתפעול השוטף מתבצעות שאיבות מטמוני הקרקע באופן שוטף למניעת הצטברות אשפה ומפגעי תברואה בתחתיות הטמונים, הדבר תרם רבות לסביבה ואף הוריד בכמות ניכרת את מס' הפניות בנושא מפגעי זבובים, קיימת תכנית שטיפות לטמוני קרקע חיצוניות ופנימיות.

5.2. הצבת מיכלי איסוף פסולת למיחזור ברחבי הרשות המקומית לפי סוגיה:

הרשות פועלת למיחזור כלל חומרי הגלם הניתנים במיחזור בשטח תחנת המעבר. תחנת המעבר לפסולת הוכפפה לאחריות אגף תפ"ח מזה כשנה וחצי, במקביל לכך פורסם מכרז קבלני חדש לקליטת והוצאת אשפה. מתוקף מכרז זה וההנחיות בו, הרשות פועלת ללא תנאי בוודא קיום הליכי המיחזור כנדרש, מגמת השיפור הורגשה כבר בשנת העבודה הראשונה 2021 כאשר היקפי המיחזור עלו מכ - 9.5% מיחזור ל - 23%. הציפייה כי פריסת הפח הכתום בסוף חציון שני לשנת 2022 עתידה להגדיל את היקפי המיחזור אף יותר עם כניסת זרם הפחים הכתומים לאשדוד במקביל לעבודת הסברה מקדימה להפרדת פסולת אריזות.

במסגרת היתרי הבנייה, מחויב כל קבלן להצבת מתקן לאיסוף נייר, קרטונים, בקבוקים, טמונים וכו'.

כלי האצירה מרושמים בעיר ע"פ סיווג השימוש, מגורים, תעשייה, ציבורי, חלוקת אחריות בדבר ימי הפינוי וכמות הפינוי מוגדרים גם הם בתוכניות מערך האשפה, כלי האצירה למחזור הוכנסו למערכת GIS עירונית ממחושבת שבה התושבים חשופים לכלל כלי האצירה בעיר, בנוסף ישנו מיזם של בני נוער ממקיף ט' עירוני לפיתוח אפליקציית ניווט בה התושבים יוכלו לדעת היכן נמצאים כלי המחזור בקטגוריות המחזור השונות (קרטון, פסולת אלקטרונית, נייר, טקסטיל, זכוכית, פלסטיק וכו') ובאמצעות האפליקציה יוכלו לנווט אל כלי האצירה הקרוב.

אגף תפ"ח פועל לטובת הגדלת ועידוד היקפי המיחזור ברחבי העיר אשדוד, כל זאת תוך הוספת כלי מיחזור ייעודיים עבור הזרמים השונים, ברחבי העיר פרוסים מרכזי מיחזור המכילים מתקני מיחזור עבור נייר, קרטון, אלקטרונית, ומתקני איסוף שמן, זכוכית וטקסטיל במקביל הרשות נגשה לקו"ק בנושא פיתוח מרכזי מחזור עירוניות, מתוכנן 43 מרכזי מחזור חדשים.

להלן כמויות כלי המחזור בקטגוריות השונות:

- **נייר:** ברשות מוצבים כ- 630 יח' עגלות לנייר ועיתון, פינוי פעם בחודש (פעמיים בחודש תפוזיות ורוטניב) וכן מעל ל- 70 מתקני נייר במבני ציבור
- **קרטון:** ברשות מוצבים כ- 124 קרטוניות, 3 פעמים בשבוע מתקיים פינוי ובכל יום מהמרכז, איסוף של כ- 10,300 טון בשנה.

אשדוד ניצבת בראש הדירוג במיחזור נייר וקרטון !!! כך לפי דירוג נתוני המיחזור בישראל ודירוג הערים המצטיינות שפרסמה אינפיניה- חברת המיחזור הגדולה בישראל.

- **פלסטיק:** ברשות מוצבים כ- 720 מתקני מחזור בקבוקים. פעמיים בחודש מתקיים פינוי כ- 422 טון בשנה.

- **זכוכית :** ברשות מוצבים 77 מתקני מחזור זכוכית. פעם בחודש מתקיים פינוי

- **פסולת אלקטרונית וסוללות** הוצבו 40 מתקנים לאיסוף סוללות ופסולת אלקטרונית, ו-9 מתקנים מדגם חשמליות לאיסוף מוצרי חשמל ברחבי העיר, בכלל מנהלות הרובעים, בניין העירייה ומח' הרווחה הוצבו מוקדי מחזור, לאיסוף סוללות ופסולת אלקטרונית זעירה. נאספו כ- 600 טון 6 מתקני ומוקדי מחזור לאיסוף פסולת אלקטרונית. ברחבי העיר הוצבו מתקני מחזור גדולים לאיסוף פסולת אלקטרונית ונורות פלורסנט. בנוסף בוצע פיילוט לאיסוף ממדרכות ובתי תושבים לפי קריאה וזה עובר לשלב ביצוע ברמה העירונית.

- פסולת בניין מבתי תושבים:** שירות ייחודי לאיסוף פסולת שיפוצים מבתי התושבים, השירות החדש מגדיר שיטה אחידה והסדרת הליכי פינוי פסולת עבור בעלי בתים וקבלני שיפוצ, ומתמודד עם נושא מטריד שמייצר מפגעי סביבה ומסב נזק בשטחים פתוחים. התושב יכול לרכוש "שק-ביגבג" בתמורה לתשלום סמלי, והעירייה מפנה את פסולת השיפוצים לאתר מורשה שגם ממחזר את פסולת הבניין, תוך שמירה על איכות הסביבה ומשאבי הטבע העירוניים והעלאת המודעות לפסולת בניין. סיכום פינויים סך כמות פסולת שפונתה כ-1100 טון. בשנה הבאה תתווסף גם אפשרות להשכרת מכולות. במקביל מאות טונות של פסולת ללא בעלים, מפונה מהשטחים הפתוחים למרכזי מיחזור במימון הרשות.

- פסולת בניין קבלנים:** העירייה הרחיבה את הבקרה על הקבלנים ועל תחנת המעבר למניעת הכנסת פסולת בניין לאשפה הביתית. במהלך פיתוח תשתיות בעיר – אם הפיתוח נעשה על אחר פסולת פיראטית, הקבלן מחויב למחזר את פסולת הבניין וחלק מהחומר משמש לפיתוח עצמו.

- טקסטיל:** ברשות מוצבים 90 מתקני מחזור טקסטיל. פעמיים בחודשים מתקיים פינוי כמו כן קיימים 2 מועדוני מכירת יד 2, הביגודית מטעם ויצ"ו ומקלט הבגד זול מטעם המחלקה לעבודה קהילתית. מועדונים אלו משמשים מרכז לאיסוף תרומות בגדי יד שנייה מהתושבים ומכירתם בעלות סמלית לנזקקים. במקומות אלו מתקיימים מפגשים קהילתיים בנושא שימוש חוזר.

5.3. תוכנית הטמעה והסברה בקרב התושבים (פרסום המידע לתושבים, זמינות המידע במוקד העירוני)

מוקד 106 מעודכן בתכניות הפיננסי במערכי האשפה והמחזור השונים, בנוסף קיים מידע באתר האינטרנט העירוני. לאגף תפוז"ח יש גם יחידת פניות הציבור למתן מענה נקודתי לנושא הפסולת והמיחזור.

- מתקני איסוף לפסולת האלקטרונית הוצבה בכל מינהלות הרובע כולל פוסטר הסברה ובוצעה תחרות ייחודית לרתימת בתי הספר והורי התלמידים. בוצע קמפיין דיגיטלי בנושא פסולת אלקטרונית.
- לקראת חג הפסח יוצאים פרסומים לגבי ימי פיננסי ומפורסמות עמותות להעברת חפצים לשימוש חוזר, במקום השלכה לפסולת.

עידוד יוזמות להפחתה במקור ושימוש חוזר, צמצום השלכת פסולת ומבצעי ניקיון:

הערייה מעודדת שווקי יד שניה והחלפות חפצים והתחיל שיתוף פעולה עם תושבים לפרסום במסגרת אבוקדו- פלטפורמה דיגיטלית לניהול קהילות.

- **קמפיין חוף רב פעמי -** בחודש יולי 2021 אושר במועצה חוק עזר לאיסור הכנסת כלים חד פעמיים לחופים ולווה בקמפיין הסברה כלל עירוני, **ייחודי וראשוני בארץ** הקמפיין הופעל בכל חופי הרחצה על ידי שחקנים מקצועיים שהוכשרו להסברה אינטראקטיבית אודות צמצום השימוש בכלים חד פעמיים בחופים והשפעת השלכת פסולת בחופים. את המהלך לווה סקר עמדות של המתרחצים וסקר פסולת חופית שבוצע באמצעות עובדי ערייה וסטודנטים מתנדבים לאפיון הפסולת שמגיעה לפחים בחוף ודיוק המסרים של קמפיין ההסברה. **עם אישור חוק העזר העירוני וכהערכות לפתיחת עונת הרחצה והרחבת קמפיין ההסברה, נכתבה תכנית עבודה מוסדרת בראשות ראש מנהל אגף תפעול.**
- **השקת סחב"ק:** ספרית השאלת חפצים בשביל הקהילה במרכז קהילתי טנה, ואפשרות להזמנת כלים דרך האבוקדו. הכלים משמשים לתיקונים קטנים ולתחזוקה שוטפת.
- **מיפוי מרכזי מיחזור** החל פרויקט עם תלמידי מופת במקיף ו' שבו הם ממפים ב GIS העירוני את כל הפחי מיחזור ברובע שלהם ויגבשו המלצות להגדלת המיחזור בעיר.

- **ניקיון המיליון:** מיזם ניקיון לאומי שאשדוד אימצה לעידוד לקיחת אחריות על המרחב הציבורי, התקיימו 3 מבצעי ניקיון יחד עם מאות תושבים מתנדבים ותלמידים שיצאו לנקות את הפסולת מהשטחים הפתוחים לטובת הציבור ובעלי החיים שחיים שם.

- **הצוללת הירוקה** אגף ייחודי במוזיאון אשדוד שכולו עוסק בתרבות הצריכה פסולת ומיחזור. זהו אגף חדשני ומיוחד שאינו קיים באף מוזיאון בארץ. "הצוללת הירוקה" היא חלל פעילות מעוצב ומדליק שהוא חלק ממוזיאון אשדוד לאומנות של חקר, הנאה ואומנות, המזמין את המבקרים למסע לגילוי האתגרים העומדים בפני כדור הארץ עקב הצריכה המוגברת, בשילוב פעילות אומנותית. נושא העל שלה הוא 'תרבות הצריכה'. מטרתה – לגרום לשינוי אצל המבקרים בה ולקרב קהלים נוספים למוזיאון. כל בתי הספר היסודיים עוברים במוזיאון ומקבלים הסברה חווייתית ואינטראקטיבית. בחגי ישראל מחלקת איכות הסביבה חוברת לצוללת הירוקה לטובת פעילות למשפחות בדגש שימוש חוזר והפחתה במקור.
- **ספריות חברתיות** הוקמו במספר מקומות כגון מרכז כיוונים לצעירים, בחופי הים – לידו, הקשתות ובאר שבע שת"פ הספרייה העירונית, באגפי בניין העירייה, במוסדות ציבור, במרכזים הקהילתיים, בצוללת הירוקה ועוד, לשם ניתן להביא ספרים משומשים ולקחת ללא עלות. בנוסף נפתח באשדוד מרכז לוגיסטי של "סיפור חוזר", והעירייה מסייעת בפרסום ובשיווק המקום לתושבים.

- **צמצום פסולת במוסדות הרשות המקומית** נעשו מספר פעולות: כגון **חסכון בנייר** – מערכת ניהול מסמכים מאפשרת לנהל מסמכים, סריקות, מיילים, ומייתרת את הצורך בהדפסה של מסמך. בכל המדפסות אפשרות להדפסה דו צדדית. **מעבר לשימוש בכלים מתכלים / רב פעמיים** – במסגרת פרויקט עיר ללא חד"פ, בשלב הראשון פועלים להוציא את הכלים החד פעמיים מהחופים ע"י חקיקת חוק עזר שאוסר על הכנסת כלים חד פעמיים לחופים, והוכן קמפיין הסברה עירוני במספר שלבים. וכן **שימוש בחומרים שפגיעתם בסביבה פחותה** – אגף רכש ולוגיסטיקה פעל לרכש ירוק לדוגמא נייר ממוחזר, חומרי ניקוי אקולוגיים, מוצרי חשמל לפי דירוג אנרגטי חסכוני ועוד.

6. עידוד השימוש בתחבורה ציבורית / חלופית

במסגרת העמידה בחזון ראש העיר למעבר לתחבורה ידידותית לסביבה לא מזהמת, התקבלה החלטה על ידי הנהלת העיר שכל הרכבים והקטנועים התפעוליים יוחלפו לחשמליים וכל הרכבים הצמודים יוחלפו להיברידים.

6.1 מערכת לניהול ובקרת היסעים של עובדי העירייה: איסוף נתונים,

מעקב, חישוב צריכת דלקים

במסגרת השיפור המתמיד לעמידה בחזונו של ראש העיר מחלקת בטיחות ורכב ביצעה מספר פעולות לאיסוף נתונים, מעקב, וחישוב צריכת דלק בצי רכבי העירייה:

• מערכת דיווח על רכב עומד מעל 15 דקות

המערכת הוכיחה את יעילותה בכך שכמות הרכבים העומדים ממונעים ירדה בצורה משמעותית, מעשרות ליחידות בודדות. בכך תרמנו להפחתת זיהום האוויר וחסכון בדלק. חריגות מדווחות בכל יום לגזבר.

מערכת safety לפיקוח על התנהגות הנהג בזמן נהיגה:

מערכת זו מדווחת online על חריגות בנהיגה כגון: תאוצות, בלימות, עקיפות, חריגות במהירות, פניות חדות, מעבר מנתיב/עקומות ועוד. השימוש במערכת תרם לבטיחות משתמשי הדרך ושמירה על הולכי הרגל והקטין את זיהום האוויר.

כל החריגות מוצגות לגזבר העירייה ולמנהלו הישיר של הנהג לביצוע תחקור ברמה יומית, בנוסף מדי חציון נשלח דו"ח מרכז של כלל הנהגים וכמות החריגות שלהם.

רכישת מערכת ניהול צי רכב בשם TRAXI:

המבצעת ניהול חכם ודיגיטלי לצי הרכב והנהגים בארגון. יתרונות המערכת: מערכת "וובית" – מאפשרת החתמת טפסים בצורה מקוונת, ניהול מרחוק והתייעלות ובכך חוסכת הגעת עובדים להחתמה במשרדים ברחבי העיר, דיגיטציה – חיסכון בעבודת ניירת למעקב והדפסת נייר, ביצוע טיפול רכב במועד – מניעת זיהום וחסכון בדלק.

• תכנית רב שנתית להחלפת רכבים והתייעלות

בצריכת משאבים

להלן פעולות שמחלקת רכב ובטיחות בתעבורה בעיריית אשדוד ביצעה במהלך שנת 2021 ועד היום לעמידה בהחלטת ההנהלה להפחתת זיהום האוויר מצי הרכב העירוני:

הוחלפו 10 רכבים להיברידים, הוחלפו 12 רכבים פלאג אין חשמלי, נרכשו 35 רכבים, 11 קטנועים חשמליים ו-43 זוגות אופניים חשמליים לפקחי הרשות, תלת אופן חשמלי- נרכש

במסגרת פיילוט עבור פארק אשדוד ים לצורך פינוי אשפה. הוקמו 17 עמדות טעינה לרכבים חשמליים בחניון העירייה בגדוד העברי. בחניון אגף תפוז"ח ברחוב ז'בוטינסקי הוצבו 12 עמדות טעינה לרכבים ו-12 עמדות לקטנועים חשמליים, עמדה נוספת לקטנועים הוקמה במשתלה העירונית.

מחלקת רכב ובטיחות בתעבורה שמה בראש מעייניה את נושא הבטיחות בדרכים והחסכון בדלק וכיצד יש לנהוג למניעת זיהומי אויר ושמירה על סביבה נקייה וכל זאת מתבצע באופן שוטף בכנסי הבטיחות העונתיים שאנו מקיימים לכלל הנהגים בעירייה.

בנוסף מחלקת רכב ובטיחות בתעבורה רכשה תוכנת מעקב לבקרה וניהול השולחת התראות online למנהלים על כל רכבי העירייה בנושאים הבאים:

- רכב עומד מונע ללא תנועה מעל 15 דקות.
- נקבע פוליון לגזרת העיר אשדוד ומקבל דיווח על כל רכב היוצא מתחומי העיר.
- נקבע פוליון לרצועת החוף לכלים הייעודיים של החופים כל יציאה של רכב היוצא מגזרת החוף מתקבלת עליו התראה.

- מערכת safety השולחת התראות online על התנהגות הנהג במקרים כגון: האצה, בלימה, סטייה מנתיב, מהירות ונהיגה מסוכנת.
- מערכת השולחת התראות על לוח שעונים במקרים של חוסר שמן, מים, לחץ שמן, טמפרטורת מנוע וכו'

כל הפעילות הנ"ל מביאה לתוצאה של צריכת דלק מופחתת משנה לשנה וחיסכון לארגון וזאת למרות הגידול בכמות צי הרכבים הכולל של הרשות וממשיכה במגמה של עיר חכמה ומקיימת המפחיתה פליטות וזיהום אויר.

6.2 עידוד השימוש בתחבורה ציבורית-

אשדוד העמידה את התחבורה הבת-קיימה כערך מרכזי ומשמעותי במימוש המדיניות של שיפור איכות החיים של התושבים והמבקרים ויכולת ההתניידות בעיר. במסגרת תוכנית האב לתחבורה בת-קיימה והזכייה בתחרות של משרד התחבורה להפוך לעיר מודל בתחבורה ירוקה, בוצעה בשנת 2021 הערכות לקראת הפעלת מערך

התחבורה הציבורית ASHDOD METRO BUS אשר הושק בינואר 2022. פרויקט אשדוד מטרו-בס הוא המהלך התחבורתי הגדול ביותר שנעשה בעיר בעשורים האחרונים, הוא יספק למשתמשי התחבורה הציבורית נוחות, יעילות, קיצור זמנים ותדירות גבוהה, ולכל התושבים – איכות חיים, אוויר בטוח ופחות רעש. מטרת התוכנית לחולל שינוי תפיסתי הן מבחינת התשתיות העירונית והן מבחינת דפוסי צריכה והתנהגות של תושבי אשדוד, למעבר מתחבורה מבוססת רכב פרטי לתחבורה מקיימת ולמקרו מוביליטי. לאחר 5 שנים של הערכות וקידום התשתיות הפיזיות אשר כללו:

- יצירת נתיבי תחבורה ייעודיים לתחבורה ציבורית – 2 נתיבים האחד רוחבי – ציר הרצל והשני אורכי – ציר בגין.
- יצירת נתיבים ייעודיים לאופניים.
- יצירת מסלול הליכה לקידום ההליכתיות.
- הקמת תחנות חכמות לאורך צירי הנת"צ
- רכישת 40 אוטובוסים חשמליים.

בינואר 2022 חנכו מערך תחבורה חדשני הכולל מערכת ענפה של קווי תחבורה המושתתת על שלושה עקרונות יסוד:

- קווי אוטובוסים** ייעודיים הנוסעים על צירי הנת"צ, קווים אשר מאפשרים תנועה מהירה זמינה ובתדירות גבוהה.
- מערכת קווים חדשה ענפה וחדשנית **המזינה** את צירי הנת"צ ובכך מיעלת את מערך התחבורה והפיכתו ליעיל זמין ומהיר מכל נקודה גאוגרפית בעיר.
- מערך הקווים החדש מושתת על עיקרון השוויונית ומאפשר נגישות של התושבים לכל המרכזים העירוניים החשובים מכל רובע בעיר ולאזורי התעשייה והמסחר:

- מרכזי תעסוקה עירוניים
- מרכזי פנאי בילוי תרבות עירוניים
- מרכזי שירות עירוניים
- בית חולים
- רכבת
- רצועת החוף
- נמל, תעשייה ומסחר

כל המהלך לווה במסע הסברה וקשרי קהילה נרחב וכלל:

א. מסע פרסום ויח"צ במדיות הדיגיטליות, בעיתונות ובשלטי חוצות.

ב. מסע הסברה וקשרי קהילה נרחבים:

- ערבי הסברה על מערך קווי האוטובוסים ברבעים בעיר, חלוקת מפות עירוניות לתושבי העיר.
- הפעלת מערך 40 דיילים שעסקו בהסברה בתוך האוטובוסים ובתחנות האוטובוסים, במוקדים עירוניים הומי אדם: מרכזים מסחריים גדולים, תחנות רכבת, שווקים עירוניים, בתי כנסת גדולים.
- ערבי הסברה במוקדים ייחודיים לאוכלוסיות הזקוקות לתיווך והסברה פרטנית: בתי אבות, מרכזי יום לקשיש, אוכלוסיות חרדיות, אוכלוסיות בעלי צרכים מיוחדים.
- פתיחת מוקד ייעודי שמטרתו לסייע לתושבים במידע ובתכנון נסיעה.

בטרם הופעלו השינויים החדשים בקווי האוטובוסים ערכנו שיתוף ציבור בו שתפנו את התושבים בנושא התיקונים ובשינוי במערך הקווים.

לאחר כחודש של הפעלה והרצה רוכזו כלל האתגרים, והצרכים של תושבים בנושא מערך קווי התחבורה החדשים ובשיתוף עם משרד התחבורה בוצעו שינויים והתאמות בקווים על מנת לתת מענה אמיתי לצרכי התושבים, במהלך יוני בוצעו בפועל ההתאמות הנדרשות – הוספת קווים, הארכת קווים קיימים, הוספת תחנות עצירה וכל זאת בליווי מערך הסברה דיגיטלי ופיזי מול התושבים. בנוסף מערכת החינוך מפעילה מערך הסעות ברחבי העיר בתחבורה ציבורית לבתי ספר, הסעות לחווה החלקאית, למרכז הספורט הימי ולמגוון פעילויות שוטפות של מערכת החינוך.

• **תחבורה ותעסוקה – נגישות למרכזים העירוניים של העיר**

העיר מאופיינת במרכזי מסחר ושווקים רבים וגדולים, כאשר אחד הגורמים להצלחת מרכזים אלה הוא האטרקטיביות של התחבורה הציבורית אשר שומרת על מעמד המרכזים המסחריים ומנגישה אותם לכלל האוכלוסייה באשר היא ומנגד אינה מסכנת ופוגעת בתחרותיות העסקים בעיר.

התחבורה הציבורית בעיר מספקת הגעה למקומות המרכזיים בעיר כגון: בית החולים, רכבת, מרכזי מסחר ותעסוקה, אזור התעשייה הצפוני והקלה וכן למרכז העיר והתחנה המרכזית.

• חווית השימוש בתחבורה ציבורית בעיר

לא מזמן בוצע המעבר לכרטיסי הרב קו ואוכלוסיות מסוימות (קשישים, בעלי מוגבלויות וכדומה) נתקלו בבעיות עם טעינת הכרטיס וכמענה לכך החליטה העיר לפתוח נקודות במוקדים מרכזיים בעיר כדוגמת מתנ"סים אשר יאוישו בדיילים ובדיילות שיסייעו בטעינת הכרטיסים. כיום כרטיס הרב קו נותן מענה גם במוניות וגם ברכבת ישראל.

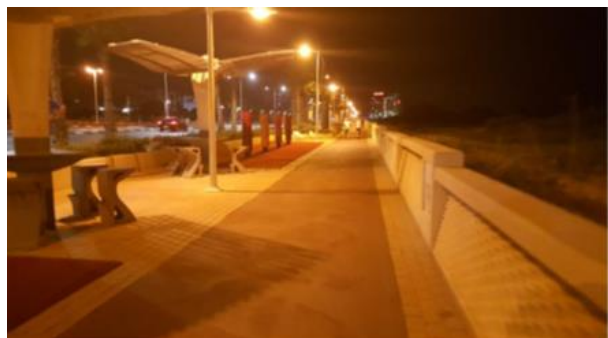
בשנת 2021 הושלם פרויקט אקו מוב ברחוב ז'בוטינסקי, שם שודרגו תחנות האוטובוס לתחנות חכמות ונוספו חדשות.

כמו כן, במהלך שנת 2021 חב' BIG הכשירה עבור חברת אפיקים תחנת טעינה תפעולית לכ-31 אוטובוסים חשמליים.

• עידוד הליכתיות:

לאחרונה נפתחו קישורים לגישה רגלית בין הרבעים אשר מובילים למרכזים מסחריים, מוסדות חינוך, מוסדות בריאות, דואר. כמות מעגלי התנועה בעיר גדלה באופן משמעותי, כך שניתנת העדפה להולכי הרגל.

העיר מתוכננת בכבישים אורכיים ורוחבים שמאז ומתמיד העניקו עדיפות לרכב על פני הולכי הרגל. כיום העיר פועלת במגמה למתן את מהירות הנסיעה בעיר, תוך התחשבות במעברי חצייה והולכי רגל. משמע, פסי האטה ומעגלי תנועה במקומות שהדבר מתאפשר בהם. כמו כן 'במסגרת תכנון מחדש צומצם נתיב הנסיעה מ-3.5 מ' ל-3 מ' לצורך מיתון מהירות הנסיעה. במסגרת תכנון מחדש והיכן שהגיאומטריה מאפשרת, העיר מרחיבה את המדרכה על מנת שתהיה יותר ידידותית להולכי הרגל (מ-2.5 מ' ל-4 מ').

מ') ויוצרת רשת הליכה רציפה, צפופה ובטוחה המאפשרת גישה ישירה ומהירה בין נקודות במרחב, תוך הקפדה על נגישות והבטחת קיומו של רחוב חי ופעיל. בנוסף, בכל התכנון החדש העיר עושה הפרדה פיזית בין שבילי הולכי הרגל לשבילי האופניים ומקיימת עירוב שימושים וממשקים בין הבינוי לרחוב באמצעות הקמת יותר ויותר מעברי חצייה בין רבעים בעלי מוסדות ציבור משותפים.

- שבילי אופניים - באשדוד קיימת רשת שבילי אופניים זאת במסגרת "תוכנית אב לאופניים הכוללת גישה לאיזור התעשייה ולמקומות התעסוקה השונים ברחבי העיר. על מנת לאפשר לרוכבים נסיעה בטוחה ורציפה דואגים לתשתית ייעודית תוך שמירה על נוחות ובטיחות הנסיעה. כמו כן, הוצבו הציבו מאות מתקני עגינת אופניים בסמוך למוסדות חינוך וציבור שונים ומטרת העל היא למנף את השימוש באופניים ולהרחיב את השטחים המיועדים לכך. באופן שכזה, הרכיבה תהיה זמינה, נגישה ונוחה יותר למגוון רב של אוכלוסיות. מנהל תפעול החל בהצבתן של 3 עמדות לתיקון אופניים בפארק אשדוד ים, בשפך הנחל ובפארק המנגלים, לשימושם של הרוכבים. העמדות כוללות מתקן עגינה לאופניים, משאבה משולבת מד לחץ, מתאם רב שסתומי וכן כלים שונים, המאפשרים לבצע מגוון תיקונים לכל סוגי האופניים. בנוסף, תכלול העמדה בפארק אשדוד ים גם מתקן תיקון לסקייטבורד. העמדות הוצבו במסגרת פיילוט עירוני וכחלק ממהלך נרחב לעידוד הרכיבה בעיר, ליצירת מגוון שירותים נגישים לתושבים במרחב הציבורי ולקידום חזון עיר חכמה.

7. חינוך והסברה

בפעם החמישית ברציפות: אשדוד במקום הראשון בחינוך מקרב הרשויות הגדולות בישראל.

אשדוד ממשיכה להוביל את החינוך בישראל וכבר 5 שנים ברציפות ניצבת בראש רשימת הערים הגדולות בארץ, עם מדד החינוך היישובי הגבוה ביותר! מדד החינוך היישובי של משרד החינוך כולל שכלול ההישגים בשבעה תחומים: אחוזי זכאות לבגרות, שיעור בגרות בהצטיינות, מניעת נשירה, אקלים בית ספרי ועוד. התוצאות המצוינות הן בזכות ההון האנושי המצוין שיש לנו; המעטפת החינוכית הרחבה שניתנת לכל ילד וילדה; השותפות בין ההורים, התלמידים, הצוותים החינוכיים וראשי מערכת החינוך בעיר והקצאת המשאבים והתקציבים העירוניים הגדולים לטובת חינוך ילדינו.

כל אלו יחד מרכיבים את הפאזל החינוכי באשדוד, המסב לנו גאווה גדולה ומציב אותנו כעיר הטובה בישראל גם בתחום החינוך!

אשדוד חרתה על דגלה החינוכי את הטמעת נושא הקיימות. שיתוף פעולה אמיץ ופורה בין מינהל החינוך בעיריית אשדוד לבין צוות החינוך ב"איגוד ערים לאיכות הסביבה אשדוד חבל יבנה" מניב שיתופי פעולה ותוכניות העשרה שנתיות ומשמעותיות במוסדות החינוך המקיפות את כל שכבות הגיל, החל מהגן ועד סיום התיכון. שנת תשפ"א הייתה מאוד מאתגרת בגלל ההנחיות והמגיפה שלא אפשרו רצף לימודי ומפגשים פיזיים על פי התוכנית מחד, אך לימודים חוץ כיתתיים היו יותר מתאימים למצב.

7.1 יוזמות סביבתיות שונות המשלבות הורים, מורים, תלמידים, גורמי קהילה ועמותות, פרסומי הרשות.

זו השנה הרביעית שבה העירייה מפרסמת קול קורא לתושבים להציע יוזמות קהילתיות סביבתיות בתמיכת המשרד להגנת הסביבה ואיגוד ערים לאיכות הסביבה. בין היתר היוזמות שזכו והוקמו:

- גינה קהילתית מוקד קליטה - הקמת קיר פסיפס עם ציור של כפר באתיופיה בגינה קהילתית של הקהילה האתיופית, וגינה ורטיקלית במוקד קליטה עם פינת ישיבה לעידוד הקהילתיות והמפגשים במקום.

- גמ"ח משחקים במרכז קהילתי נווה יהונתן שבה ניתן להשאל משחקים ולתקן במקום לזרוק.

- **הקמת שביל מאכל קהילתי – פארק הנרייטה סולד** – שתילת 25 עצי פרי וכ-70 שיחי תבלין בפארק ברובע ותיק יוזמה של תושבי הרובע, זאת במסגרת קול קורא ליוזמות מטעם המשרד להגנת הסביבה ובשיתוף איגוד ערים אשדוד חבל יבנה. הקמת שביל המאכל שהוקם ותוכנן יחד עם התושבים בלב השכונה הוותיקה תרם ליצירת מרחב ציבורי קיים לאיכותי יותר, מוצל יותר ומזמן למפגשים קהילתיים, זאת בנוסף לחשיבות עצי הפרי להגברת הביטחון התזונתי ולחיזוק המגוון הביולוגי.

יוזמות נוספות:

- **גן מאכל אקולוגי במקיף ז':** בעקבות הקמת יער המאכל הקהילתי הראשון בעיר, מורה לביולוגיה במקיף ז', סיגלית ניסים, צרפה את כיתתה למהלך התכנון וההקמה, הם הגיעו למפגשים ותרמו מזמנם וממרחם, בשלב מסוים סיגלית החליטה על הקמת יער מאכל ג'וניור במקיף בו היא עובדת, מתוך מטרה לקיים למידה חוץ כיתתית בין כותלי בית הספר במגוון תחומים ולהשמיש פיסת אדמה מוזנחת לטובת כולם. רתמה את הרשת הירוקה וחברת אדמה אגן שסייעו ותמכו בהקמה. נשתלו עצי פרי, נבנו ערוגות לירקות ועוצבה גינה עם צמחיה מושכת פרפרים.

- **"הצוללת הירוקה"** אגף בתוך מוזיאון אשדוד לאומנות, חלל פעילות של חקר, הנאה ואומנות, המזמין את המבקרים למסע לגילוי האתגרים העומדים בפני כדור הארץ עקב הצריכה המוגברת, בשילוב פעילות אמנותית. הפעילות בצוללת הירוקה מיועדת לקבוצות ולמשפחות, והיא כוללת הדרכה מהנה, היכרות עם דמויות הקומיקס הבונות את סיפור המסגרת, חדר פעילות אינטראקטיבי וסדנת יצירה מחומרים בשימוש חוזר.

פרס חינוך גופני ארצי למקיף ט'

מקיף ט' אשדוד ממשיך לקטוף הישגים בתחום הספורט וזכה בפרס החינוך הגופני הארצי לשנת 2022 מטעם משרד החינוך. הפרס הוענק לבית הספר בזכות יוזמות מקצועיות וחידוכיות שהוא מפעיל לקידום מצוינות בחינוך גופני, **אורח חיים מקיים** ובספורט, אחת מהן היא נבחרת הקט-רגל של המקיף, שזכתה רק בשבוע שעבר באליפות ישראל לבתי ספר. פרס החינוך הגופני הארצי מצטרף לפרס החינוך המחוזי שהוענק למקיף ט' בפברואר האחרון והוא חותמת לעשייה החינוכית והספורטיבית המופלאה, להתמדה ולהשקעה הרבה של הצוות הניהולי והחינוכי של בית הספר, ובעיקר של התלמידים האלופים שמוכיחים שחינוך וספורט הם שילוב מנצח.

קרנבל בנחל

יוזמה לאומית של החברה להגנת הטבע, במסגרתה השתתפה אשדוד בהנגשת סיורים בתשלום סימלי לתושבים ותיירים לאורך נחל לכיש, בסיור למדו על שיקום הנחל ואיכות מימיו, האקולוגיה של הנחל וייחודו כאסטואר המשלב מים מתוקים ומים מלוחים.

- **סיורי טבע עירוני** – במסגרת מפגשי תושבים, קהילת אבוקדו. במטרה לעודד התושבים להכיר הטבע העירוני שסביבנו. הסיורים בשיתוף החברה להגנת הטבע, ביה"ס שקמים.

- **בוקחתן -** יוזמה לעידוד החלפת ספרים בין העובדים בשבוע הספר, הוצב שולחן וכל אחד יכל להביא ספרים שלא לא צריך ולקחת מה שהוא רוצה. לאחר מכן הספרים שנשארו הועברו לספריה החברתית שלנו בקפיטריה. כיום בכל אגף מתנהלת ספריית השאלה ע"י העובדים במטרה לעודד העובדים לשימוש חוזר בספרים הישנים.

- **תערוכת צילומים ואומנות -** לעידוד היצירתיות וחיבור לטבע, הפעם בדגש טבע עירוני במסגרתו קיימנו סדנאות צילום בטבע בפארק האקולוגי, חשפנו את העובדים לטבע שקרוב לביתם, ולבסוף תמונות שהם צילמו מופיעות בתערוכת הלובי.

- **המקרר השיתופי אשדוד -** זהו מיזם חברתי שבו תושבים ובעלי עסקים בעיר יכולים לתרום ולשים מזון במקרר לטובת תושבים שידם אינה משגת. כל אחד יכול לתת וכל אחד יכול לקחת. כיום פועלים ברחבי העיר 6 מקררים המתוחזקים ע"י קהילת מתנדבים ובסיוע מנהלות הרובעים.

- **הפנינג אימוץ בשיתוף הכלבייה העירונית -** ימי אימוץ אזוריים לכלבים וחתולים בשיתוף משרד החקלאות, מרכז קהילתי דיונה, מנהלת הרובע, החברה למתנסים, צוות הכלבייה ובסיוע המתנדבים. בהם אומצו עשרות כלבים וחתולים לאורך השנה.

- **יום הצמב"ז -** יום צמצום בזבז המזון הבינלאומי המלווה בקמפיין עירוני עם טיפים לתכנון, אחסון ובישול לעידוד צמצום המזון ולחיסכון בכסף ובפסולת.

- **ל"ג בעומר ירוק -** קמפיין עירוני במטרה לשמור על איכות הסביבה ולצמצום הקמת מדורות. המלצות וכללי בטיחות למדורה קטנה וחברתית המקבצת סביבה כמה שיותר אנשים. בנוסף פורסמה מפה ובה מקומות מותרים להדלקת מדורות ופלייליסט עם שירים למדורה.

- **רפסודיה -** השנה לראשונה תתקיים תחרות ארצית לבניית רפסודות מחומרים בשימוש חוזר ביוזמת עיריית אשדוד, החברה העירונית לתרבות ופנאי ובשיתוף המועצות האזוריות ובתמיכת מפעל הפיס, במסגרת קורס מנהיגות. התחרות נושאת פרסים ומעודדת קהלים שונים לתת ולקבל: גם לתרום לסביבה וגם לזכות בפרס כספי.

- **יוזמות תושבים במסגרת קהילת אבוקדו -** יוזמות קהילתיות של התושבים למען הקהילה כגון: סיורי ליקוט, שוק קח תן, מסיבות החלפת בגדים, סדנת איזון עם הטבע ביער המאכל ועוד.

- **יוזמות "עובדים מתחברים לקהילה ולטבע" במסגרת קהילת אבוקדו -** סדנאות צילום בסמרטפון במצודה עם שמואל דוד דובר ויועץ ראש העיר, ספארי לילה- צילום מאקרו בטבע עם ד"ר משה דהן הוטרינר העירוני בפארק האקולוגי, עובדות ממנהלים שונים שיזמו מפגשי העצמה לנשים.

7.2 עידוד הפעלת תכניות העשרה בהיקף משמעותי בתחום לימודי הסביבה בכל מוסדות החינוך

שיתוף פעולה הדוק של **מינהל חינוך** בעיריית אשדוד עם **איגוד ערים לאיכות הסביבה אשדוד חבל יבנה** ששם לו למטרה להגביר את המודעות לנושאי איכות הסביבה, להטמיע תהליכים של אורח חיים מקיים ולחנך לפיתוח בר קיימא. במסגרת מטרות אלו קיים באיגוד מרכז לחינוך סביבתי שפועל במסגרות פורמאליות, בלתי פורמאליות ובמסגרות קהילתיות שונות. צוות המרכז מנחה ומלווה מוסדות חינוך שונים, עורך השתלמויות וימי עיון, מפיק חומרי למידה והסברה ומקיים אירועים סביבתיים רבים.

הגיל הרך

ליווי והנחיית גנים – בשנת הלימודים תשפ"ב, שהינה גם שנת שמיטה, פועלת התוכנית הבאה לליווי והנחיית צוותים חינוכיים ב-13 גני ילדים בעיר אשדוד:

שמירה על הים והחוף

במסגרת התוכנית יצאו כל גני הילדים לחוף הים ולביקור במרכז המבקרים של עמותת "דלפיס". התוכנית מתקיימת בסיוע המשרד להגנת הסביבה.

מפגש	
1	מפגש פתיחה בנושא משאב המים בעולם בכלל ובישראל בפרט . הכרות עם אוקיאנוסים וימים בעולם ובעיות סביבתיות נפוצות, הימים והחופים במדינת ישראל. הכרות עם הבעיות הסביבתיות הייחודיות לכל אחד מהימים והחופים.
2	הים התיכון . הכרות עם מאפייני הים התיכון בדגש מקומיות. ייחודיותו לעומת ימים אחרים. המצב הסביבתי של הים התיכון והחוף.
3	מגוון ביולוגי בים . סקירה של מגוון המינים המקומי בים התיכון בדגש בעלי חיים. חשיפה לסכנות האורבות לבעלי החיים בים. פיתוח משותף של סל רעיונות כיצד להעביר את המידע לילדי הגן.
4	מגוון ביולוגי בחוף . הכרות עם מגוון המינים המקומי החי בחוף ובחול. חשיפה לאיומים ולבעיות נפוצות בבית גידול זה.
5	מפגעים סביבתיים בים – הכרות עם בעיית הפסולת והפלסטיק בים ובחוף. מהו" פתרון הקסם – "התפלת מים ומהו המחיר הסביבתי של תהליך ההתפלה.
6	אימוץ אורח חיים מקיים בהיבט ים וחופים – פיתוח סל רעיונות על הקשר בין שינויים אותם ניתן ליישם באורח החיים היומיומי לבין אימוץ התנהגות מקיימת בחוף הים.
7	מאבקים סביבתיים – מאבק חוף פלמחים, אסדת הגז, כלובי הדגים, חוף הגולשים (חיפה).
8	הכרות עם מדד דגל כחול – מהם הקריטריונים, כיצד בודקים, מה המצב בחופי הארץ. הכרות עם יוזמת חוף רב פעמי. סיכום.

שיתוף פעולה ייחודי בין איגוד ערים לאיכות הסביבה אשדוד חבל יבנה, עיריית אשדוד, עמותת דלפיס (עמותה הפועלת לשמירה על הסביבה הימית והיונקים הימיים), פסג"ה אשדוד ונמל אשדוד אשר במסגרתו נבנה אשכול גנים ייחודי- גני ים. גני ים מבוסס על הרעיון החינוכי של גני יער בדגש למידה חוץ כיתתית משמעותית וחוייתית.

תהליך בניית האשכול החל בשנת הלימודים תש"פ בבניית השתלמות ייחודית ובבחירת גנים המחויבים לנושא ונמצאים במרחק הליכה מחוף הים. צוותי גנים אלו עברו השתלמות שבסיומה החלו לצאת לימי ים. שניים עשר גני ילדים בעיר אשדוד הצטרפו לאשכול.

בשנת הלימודים תשפ"א נבנתה תוכנית המשך בדגש יציאה חודשית קבועה לחוף הים ולאשכול הצטרפו 2 גני ילדים נוספים. ימי הים המשיכו וממשיכים לפעול גם במהלך שגרת קורונה.

בשנת הלימודים תשפ"ב נבנתה השתלמות המשך לגני ים, בדגש על נושא "משבר האקלים" בהיבט ים וחופים. רמת האינטנסיביות בפעילות גני הים הים עלתה מדרגה.

14 גני ילדים בעיר אשדוד פעילים במסגרת מתווה גני ים.

• גני דיונה

תהליך המבוסס על הרעיון של גני יער וגני ים, במסגרתו הצוות החינוכי של גן תות בליווי של צוות ההדרכה של האיגוד פיתחו בשנת הלימודים תשפ"א וממשיכים לפתח מודל חדש של למידה חוץ כיתתית משמעותית בדגש הדיונה ופארק החולות הגובלים בעיר אשדוד מדרום. בסיום התהליך החדשני (ה"פיילוט") נבנתה תכנית עבודה שנתית בדומה, למודל של גני ים. בשנת הלימודים תשפ"ב הפעילות הורחבה ולאשכול הצטרפו 5 גני ילדים בעיר אשדוד, הנמצאים במרחק הליכה מהדיונה ופארק החולות.

• גן יער

בעקבות בקשות של הורים יפתח גם יער ראשון בעיר בשנת הלימודים תשפ"ג. הגן הייחודי יפתח בגן אגוז, רחוב סירקין, ברובע ט"ו - ויתבסס על חינוך לערכי הטבע והסביבה. במהלך השנה יבקרו ילדי הגן ביער המאכל הנמצא באותו הרובע.

"גן אגוז-גן יער" יפתח כגן על-אזורי וייתן מענה לכלל ילדי העיר בגילאי חובה. לגן ייחודי זה ניתן להירשם בפורטל הדיגיטלי העירוני, כחלק ממערכת רישום ממוחשבת לכלל מוסדות החינוך בעיר.

בתי ספר יסודיים

תכנית אב לחינוך – מתווה מאץ קיימות שימור תכנית אב לחינוך ופיתוח המהווה מבנה לפעילות של כל בית ספר. המתווה כלל 5 מועדים/ תהליכים במהלך שנת הלימודים:

- יום ניקיון
- יום קולנוע ירוק
- שבוע קיימות
- מצעד האקלים
- והקמת מועצה ירוקה.

לכל מועד/תהליך פותחה ערכה של מערכי שיעור ובתי הספר שהצטרפו לתוכנית התבקשו להגיש מפרט לכל מועד/תהליך הכולל את שכבות הגיל שנבחרו להשתתף, מערכי שיעור ופעילויות לימודיות שיעברו שכבות הגיל וכן תכנית לימי שיא. בעיר אשדוד פעילים בתוכנית 16 בתי ספר יסודיים והפעילות בתכנית וימי השיא הינם בשיתוף פעולה הדוק עם מינהל החינוך בעיריית אשדוד, המשרד להגנת הסביבה והרשת הירוקה.

להלן המבנה:

תכנית עבודה שנתית

	יום ניקיון/יום הפרדת פסולת	יום קולנוע ירוק	שבוע קיימות	מצעד האקלים
שכבת גיל				
מטרת התוכנית				
מפרט הפעילות				
מועד הפעילות				
נראות בית ספרית				
אחראי כולל פרטים ליצירת קשר				

מועצה ירוקה

שכבות גיל ומספר תלמידים	
תאריך תחילת פעילות	
מרכז ומנחה מטעם בית הספר	

בתי ספר שהצטרפו לתוכנית, תוקצבו ע"י האיגוד, לצורך פעילויות בתחומי סביבה מתוך חוברת פעילויות שצוות החינוך מיפה והפיק.

דגש מיוחד במסגרת מאץ הקיימות ניתן בתשפ"ב לפיתוח תהליכי למידה חווייתיים וחדשנים בנושא קיימות. אחד מתוצרי הפיתוח הינו תהליך **יום קולנוע ירוק**: תהליך למידה שזים, ניהל והפיק צוות החינוך באיגוד בסיוע הצוות של הרשת הירוקה.

במסגרת התהליך, המבוסס על חדשנות ולמידה חווייתית נבחרו ארבעה סרטי אנימציה מדובבים וצוות החינוך כתב מערכי שיעור ייחודים בהקשרים סביבתיים לשכבות גיל שונות בבתי ספר יסודיים.

צוותי החינוך בבתי הספר לוו על ידי צוות האיגוד ולמדו כיצד להעביר את המערכים וכיצד להפיק יום קולנוע ירוק בכל בית ספר. את החומרים השונים ניתן למצוא באתר האינטרנט של האיגוד.

ליווי והנחיית תהליכי הסמכה לקבלת תו ירוק ותו ירוק מתמיד

ארבעה בתי ספר יסודיים בעיר אשדוד נמצאים השנה בתהליכי הסמכה של המשרד להגנת הסביבה ומשרד החינוך:

בית ספר רתמים אשדוד - הוסמך כבית ספר ירוק.

בתי הספר היובל אשדוד, גאולים אשדוד ויצחק רבין אשדוד - נמצאים בשלבים סופיים של התהליך.

בתי ספר על יסודיים

מיזם ים כחול ירוק - מיזם המשותף לתחום המעורבות החברתית בעיריית

אשדוד ולאגוד אשר משלב גיוס, הקמה, הכשרה וליווי שנתי של קבוצת

מנהיגות - מועצה ירוקה וכן פעילות שנתית לשכבה גיל נבחרת סביב נושא ים

וחופים בדגש הפחתת פסולת, איסוף פסולת ושמירה על המגוון הביולוגי הימי.

במסגרת המיזם יצאו הקבוצות וייצגו את העיר אשדוד במצעד האקלים שהתקיים בתל

אביב. בנוסף יצאו קבוצות המנהיגות לסטורים שונים, למדו מהי מנהיגות סביבתית

והפעילו חודש קיימות בשכבת גיל נבחרת.

בשנת הלימודים תשפ"ב הצטרפו לתהליך 6 בתי ספר מקיפים בעיר אשדוד - ג, ד, ז, ט, י,

י, יא.

8. שקיפות ודיווח

8.1 פרסום מלא ומדויק של פעילות הרשות באתר האינטרנט שלה ובמשרדה באופן בולט

פרס שקיפות 2022

משרד המשפטים קבע, אשדוד במקום ה-1 בשקיפות שלטונית, וגם הרשות היחידה שזוכה פעמיים בפרס היוקרתי.

בין הפעולות מצינת הוועדה את הנגשת הקלטות השמע של המועצה, הנגשת פרוטוקולים של ועדות העיר, הנגשת מידע אודות התקציב העירוני {רגיל, פיתוח}, שיקוף תכניות עבודה, העמדת מידע לטובת התושבים מתוך "המוקד הרואה", הצגת נתונים סביבתיים משמעותיים, מידע אודות תמיכות ועוד.

אלו המספרים שהפכו את אשדוד לזוכה בפרס השקיפות השלטונית בפעם השנייה:

710 בקשות מידע הוגשו בשנת 2021, 559 מתוכן קיבלו מענה תוך 15 יום בלבד.

85% מהשאלות (607) הגיעו מתושבים פרטיים.

הנושאים שהכי עניינו: מצלמות מוקד רואה, מנהל ההנדסה, המוקד העירוני בתחום מפגעים וכן תחומים נוספים בהם ארנונה, תחבורה, רווחה וחינוך.

השקיפות היא נר לרגלינו, ונמשיך לתת מידע לכל דורש בשירות איכותי ומקצועי. תודה גדולה לממונה על חופש המידע, ולכל תושב שרואה בנו כתובת אמינה ושקופה לקבלת מידע.

אשדוד שופ (ashdod.shop) - הקניון הדיגיטלי של אשדוד והראשון מסוגו בארץ, חוגג חצי שנה של עשייה. מעל 200 בעלי עסקים מקומיים כבר פתחו חנות מקוונת והתחילו למכור באופן דיגיטלי; רבים מהם אף קיימו פעילות דיגיטלית בפעם הראשונה בחייהם.

עסקים רבים נוספים בתהליך הקמה או יתחילו תהליך בקרוב.

צוות האגף לפיתוח תעשייה מסייע באופן אישי בהקמת החנות, משווק ומקדם את המכירות של החנויות. אנו גאים לעדכן כי לקוחות ממעל ל-40 ישובים שונים ברחבי הארץ כבר הזמינו מאתנו וגרף המכירות נע בכיוון אחד – מעלה. בוצע פרסום בקרב כלל עובדי הרשות לעודד חברים או בני משפחה בעלי עסקים להצטרף.

8.2 שיתוף הציבור בהליכי התכנון העירוניים - חשיפת הציבור לסוגיות

סביבתיות ברשות ושיתוף ממשי של הציבור בקביעת הדרכים לטיפול בהן

שיתופי ציבור נעשים בעיר אשדוד כחלק ממדיניות ראש העיר לשקיפות וממשל פתוח וכציר מרכזי בחזון העירוני. אנו מבצעים שיתופי ציבור בנושאי תכנון שונים וברמות שיתוף שונות.

דוגמאות:

• שיתוף ציבור החזון העירוני - יצאנו לתהליך של תיקוף

מחודש של החזון העירוני יחד עם התושבים. התושבים הוזמנו להביע את דעתם לגבי חזון העיר לשנים הבאות ב 7 תחומים שונים. אחד התחומים היה נושא של קיימות ותחבורה ירוקה. השיתוף אשר התבצע על מערכת מקוונת זכה להתייחסויות רבות מהציבור. הפרק של קיימות ותחבורה ירוקה זה היה מקום שני בכמות ההתייחסויות שקיבל, 1,207 התייחסויות. נושא הקיימות עלה בהתייחסות מגוונת כמעט בכל התחומים וכתוצאה מכך הוגדר כציר מרכזי בחזון העירוני החדש.

• שיתוף תושבים בנוגע לתכנון הפארק האקולוגי באשדוד -

בעיר אשדוד רצועת החוף מהווה אזור למגוון פעילויות המשמשות את הציבור במהלך כל ימות השנה ומהווה מוקד בעל פוטנציאל תיירותי גבוה. בחלקה הדרומי-מערבי של העיר שוכן אתר טבע שפותח לאחרונה ע"י עיריית אשדוד, החברה לתיירות והקרן לשמירת שטחים פתוחים כפארק אקולוגי ראשון בעיר, **פארק אקולוגי מצודת ים**. מיקומו האסטרטגי של הפארק בתוך העיר מאפשר לתושבים ולתיירים ליהנות ממצודת אשדוד ששופצה לאחרונה, פנינת טבע עם נופי דיונות, צמחייה מקומית, אוכלוסיית בע"ח מגוונת, שרידים היסטוריים וכל זה על חוף ים טבעי ויפה. הפיתוח שנעשה בפארק מהווה תשתית ראשונית והחברה לתיירות בחרה לצאת לתהליך שיתוף תושבים הקורא להם לעצב יחד עם הרשות את פיתוח השלב השני של הפארק. השיתוף הזמין את התושבים להציע רעיונות, פעילויות ומיזמים חדשים ויצירתיים להמשך פיתוח והפעלתו של הפארק. עקב תקופת הקורונה השיתוף התקיים במתווה משולב הכולל שני מרכיבים: מרכיב ראשון, שיתוף ציבור מקוון המרחיב את האפשרויות להגיע למגוון וכמות תושבים

רחב ומרכיב שני, שיתוף ציבור פיזי ומקוון של קבוצות מיקוד מצומצמות. המתווה הווה עבורנו הזדמנות לחשוף את הפארק לציבור וכן להזמין להיות שותף ומעורב בעצוב הפיזי ובניית התכנים והפעילויות של הפארק. בשיתוף זה השתתפו באופן פעיל 291 תושבים ובעלי עניין בכלל הערוצים. לאחר השיתוף ההמלצות והמסקנות עברו לגורמים המקצועיים לצורך בחינה והטמעה בתוכנית שלב ב' של הפארק הנמצאת בשלבי ביצוע מתקדם בימים אלו.

• שיתוף ציבור מקוון בנוגע להיערכות לשינוי האקלים-

עיריית אשדוד לוקחת חלק בתוכנית ממשלתית אשר מטרתה גיבוש תכנית פעולה להיערכות העיר ותושביה לשינויי האקלים ולקידום אנרגיה ירוקה. כחלק מהתהליך הזמנו את התושבים לחשוב יחד אתנו כיצד העיר, הקהילה והפרטים יכולים להעירך להתמודד עם שינויי האקלים. סך הכל נאספו 126 התייחסויות מהציבור. לראשונה השתמשנו בפלטפורמה מקוונת לשיתוף תושבים, הליך חדשני הנותן במה לתושב, לרצונותיו וצרכיו. ומצביע על תהליכי מעורבות גדולים מצד הציבור- 1398 תגובות. בוצע תהליך מקיף של תכנון משתף הן של גורמים מקצועיים והן של תושבים. דבר שייצר מסמך שלם, חדשני ומלא המשקף תובנות מקצועיות לצד תובנות הציבור. בעידן גלובלי, רשתות חברתיות, שקיפות ונגישות למידע, התושב רוצה להיות מעורב בהחלטות העירוניות ובקביעת המדיניות בעירו. בחזונו של ראש העיר, ד"ר יחיאל לסרי, מודגש ציר אסטרטגי מרכזי של הגברת השיח והדיאלוג עם הציבור, הגברת השתתפותו בתהליכים העירוניים וחיוק השותפות עמו בכל הנושאים התורמים לשיפור איכות החיים של התושב.

9. יוזמות אחרות

9.1 גינות קהילתיות -

עיריית אשדוד פועלת לקידום גינות קהילתיות בעיר במטרה להביא את הטבע לעיר ליצור ולגבש קהילתיות ולהפחית זיהום אויר וגזי חממה. הגינה מגבירה תחושת השייכות לרובע וחיבור התושבים לערכי החקלאות, האדמה ולמקורות המזון בד בבד עם עידוד אורח חיים בריא ומקיים. ברחבי העיר קיימים אתרי חקלאות הן בבתי ספר ומוסדות קהילתיים. כמו כן הפעילים העוסקים בתחום חקלאות עירונית משתתפים בסדנאות העשרה וימי עיון של משרד החקלאות. באשדוד פועלו כ 15 גינות קהילתיות, להלן מידע על חלק מהן:

גינה קהילתית במוקד קליטה – "לצמח ביחד"

מיזם משותף של נציגי הקהילה האתיופית ברובע ו', משרד הבינוי והשיכון (שיקום שכונות), מח' עבודה קהילתית, חברה עירונית פרויקט "ירוק בלב" (נוער ממיתר חרדי אשדוד), מוקד קליטה ומח' איכה"ס. היוזמה הגיעה מהקהילה האתיופית (מהשטח) בהמשך למיזם אחר שלא צלח שבעקבותיו הקהילה התגבשה והתחזקה והייתה נחושה להקמת גינת מאכל שתהווה מקום מפגש לקהילה. לאחרונה הוקם קיר פסיפס עם ציור של כפר באתיופיה ומוקמת גינה ורטיקלית ופינת ישיבה יחד עם הקהילה.

הקמת גינה קהילתית חדשה ברובע י' – גינת דיונה

במסגרת קול קורא מטעם משרד החקלאות בשיתוף מרכז קהילתי דיונה. גינה זו המבוססת על עקרונות החקלאות העירונית. בגינה נשתלו 25 עצי פרי וכ-200 שיחי תבלין, בוצעה שתילת צמחי תבלין בטרסות לקליטת מי הגשמים וכן בוצע חיפוי השטח ברסק גזם לחיסכון של 60% בצריכת המים ולשמירה על איכות הקרקע ולדישונה. הגינה מתוחזקת על ידי הקהילה.

גינה טיפולית "מרכז שוהם" – מרכז שיקום וטיפול בהתמכרויות

מיזם משותף של מהותי, האגודה לבריאות הציבור – שוהם אשדוד ומחלקת איכה"ס. בגינה צמחי מאכל ותבלין ונערכים בה מפגשים (עיוניים ומעשיים) קבוצתיים, כחלק מההליך השיקומי והעצמת מטופלי המקום.

גינה קהילתית לאוכלוסיית ניצולי השואה - מועדון עמיחי מיזם משותף של מחלקת האזרח הוותיק ואגף הנטיעות לגיבוש והעצמת קהילת ניצולי השואה בעיר. בגינה צמחי תבלין וצמחייה רב עונתית ומתקיימים בה מפגשים ופעילויות חברתיות.

יער מאכל קהילתי - היער שוכן ברובע ט"ו של העיר. מטרת הפרויקט היא ליצור מרחב טבעי, קהילתי ונעים בתוך המרקם העירוני ומעבר לגינון בריא וידידותי, ללא שימוש בכימיקלים מסוכנים, לטובת בריאות הציבור והסביבה. היער העירוני הוקם בשנת 2019 בתוך פארק ותיק במסגרת שיקום ומתפרש על כ 13 דונם, בשנת 2021 אושר פיתוח חלקו הדרומי ועד לתחילת שנת השמיטה נשתלו 186 עצי פרי ותועלת, 1,030 שיחי תבלין ומרפא, ואלו נבחרו בקפידה על מנת שיוכלו לצמוח ולגדול בתנאים קשים ויהוו בסיס טוב למערכת האקולוגית.

זהו פרויקט חדשני וראשון בעיר, הקהילה שותפה בתכנון, בהקמת היער ובתחזוקתו עפ"י עקרונות הפרמקלצ'ר – גינון בר קיימא ללא חומרי הדברה, בכל השטח בוצע חיפוי על ידי רסק

גזם – החסכוני במים, היוצר שכבת חיפוי למניעת אידיוי מים וכן המעשיר את הקרקע בפחמן. קהילת נאמני היער מונה מעל ל-230 תושבים. בשטח היער כלולים מרחבים פונקציונליים כגון מרחבי התכנסות, גינת הרמב"ם-צמחי מרפא, מערכת ניקוז חדשה שתסתמך על מי נגר עלי לטובת השקיה, כיתת חוף ועוד. כיום מתבצעת הכשרה מקצועית למגוון תושבים שיובילו בהמשך את הטיפול והתחזוקה ביער.

הפרויקט מוקם בשיתוף ובתמיכת מחלקת איכות הסביבה העירונית, אגף נטיעות ופיתוח העירוני, משרד הפנים, חברת "אדמה אגן", "הרשת הירוקה", ריפורסט, המרכזים הקהילתיים ומינהלות הרובעים בעיר אשדוד.

9.2 אחר – יוזמות ופעולות לשמירה על הים, החוף והנחל

אשדוד התברכה בטבעת טבע עירוני אשר 2/3 ממנה הם חופי הים ורצועת נחל לכיש בחלקו אכזב ובחלקו איתן. העירייה לוקחת אחריות לשמירת הטבע והנגשתו לציבור. במסגרת השמירה העירייה לקחה אחריות על שיקום נחל לכיש שמירה על חופי הים מהזרמות שפכים והכינה ותוכנית ובמקביל הוכנה אב אסטרטגית לשמירה ופיתוח חוף הים, אשר אושרה על ידי הוועדה המקומית בשנת 2018. התוכנית מהווה מסמך מדיניות לפיתוח ולבנייה עתידית בסביבות חוף הים. התוכנית כוללת הנחיות מפורטות לשמירה על הרצף האקולוגי, בדגש על רצועת החוף הדרומית בה מתקיימים שטחים "לא מופרים" בעלי ערכיות גבוהה. קו מנחה לפיתוח ברגישות גבוהה יותר לסביבה החופית, ככל שהוא קרוב יותר אליה. התוכנית והוראותיה "הוטמעו" גם במסמכי תוכנית המתאר העירונית – תוכנית אסטרטגית 2040, על מנת לקבל משנה תוקף.

ברשות מופעלות תוכניות ייחודיות לשמירת החוף והנחל הן במישור התפעולי – תכנוני והן במישור החינוכי – הסברתי, זאת במקביל לשיתופי הפעולה המוצלחים עם עמותות וגופים שונים כגון: רט"ג, אקוואשן, מחמ"ל, המשרד להגנה, צלול, ארגוני מתנדבים ותושבים.

• פעולות לשמירת החוף :

1. **מדד "חוף נקי" – מדד ניקיון של המשרד להגנת הסביבה בו הציון של אשדוד הגבוה ביותר "נקי מאוד", זו שנה 7 ברציפות. במטרה למזער את מפגע הפסולת החופית והימית בישראל ולפעול לניקיוןם של החופים והים בהתאם למחויבות הבין לאומית, לטובת הסביבה והציבור בישראל. שנת 2021 מציינת את השנה ה-16 של התוכנית, והיא השנה הנקייה ביותר מאז תחילת מדידת ניקיון החופים הפתוחים והלא מוכרזים לרחצה. ניכר שפעילות תוכנית חוף נקי על שלל מרכיביה הביאה לשיפור משמעותי חסר תקדים במצב ניקיון החופים הפתוחים לאורך השנה. התמיכה ברשויות החוף על ידי המשרד להגנת הסביבה מקדמת התחייבות לקידום חוק עזר עירוני, שיאסור שימוש בכלים חד פעמיים מפלסטיק בכלל חופי הרשות המוכרזים.**

▪ **"דגל כחול" באשדוד כל 7 חופי הרחצה המוכרזים זוכים זו השנה ה-9 ברציפות בתו התקן הבינלאומי לחופי רחצה. מתוקף קבלת תו התקן, אנו מחויבים לעמוד ב-32 קריטריונים הקשורים לשמירה על הסביבה הימית, בדיקות מים, רמת ניקיון, מיחזור, פרסום המידע לציבור הנגשה והצללה. עמידה בקריטריונים אירופאיים בתחומי הניקיון, הצללה, חינוך והסברה ובדיקות מי ים.**

- **חוף ללא בדל** – אגף חופים פועל ללא לאות לשמירה על רמת ניקיון גבוהה מאוד, ואיסוף הפסולת לרמה של בדל, מאפרות מוצבות בסככות הצל, עמדות חלוקת מאפרות בכניסות לחופים, בחופים מוצבים מתקנים עליהם תלויים בקבוקי ענק עם חלק מבדלי הסיגריות שנאספו. כל המכרזים והאמצעים הוכוונו לתקנים הנדרשים והמדידות. כל רצועת החוף מקבלת שירותי ניקיון ללא אבחנה בין המוכרז ללא מוכרז.

- **חוף רב פעמי** – בחודש יולי 2021 אושר במועצה חוק עזר לאיסור הכנסת כלים חד פעמיים לחופים ולוור בקמפיין הסברה כלל עירוני, הקמפיין הופעל בחופי הרחצה על ידי שחקנים מקצועיים שהוכשרו להסברה אינטראקטיבית אודות צמצום השימוש בכלים חד פעמיים בחופים והשפעת השלכת פסולת בחופים. את המהלך לוור סקר עמדות של המתרחצים וסקר פסולת חופית שבוצע באמצעות עובדי עירייה וסטודנטים מתנדבים לאפיון הפסולת שמגיעה לפחים בחוף ודיוק המסרים של קמפיין ההסברה.

- **חוף ללא פח** – חוף באר שבע יחל בעונת הרחצה 2022, בו יוסרו הפחים וירוכזו בכניסה כדי לעודד את האנשים לקחת אחריות על הפסולת.

- **בפיתוח טיילת החוף**, מגביהים את הטיילת כמטר וחצי מעל החולות השקעה בתכנון וביצוע של התב"ע החדשה.

- **ספריות חוף** – לרווחת הציבור הוצבו 3 ספריות חוף ומתקיימת פעילות חברתית סביבן.

- **חינוך והסברה** – הושק השנה מיזם ייחודי, להסברת כללי ההתנהגות בחופי הרחצה, הכרת הסכנות בים ודרכי התמודדות. נחשפו לו טרם יציאת לחופשת הקיץ מעל 20,000 תלמידים. וכ-3000 קיבלו הרצאות מציל פרונטאליות.

- **הנגשה בחופים** – לאנשים עם מוגבלויות על ידי שביל המאפשר הגעה לים על ידי כיסאות נכים וכניסה לים בסיוע מתנדבים.

- **פרויקט האוסטרלי** – מיזם ייחודי בארץ לחינוך להצלה ובטיחות ימית על בסיס עקרונות ההצלה האוסטרליים, בו משתתפים ילדים בגילאי 7-14 יחד עם הוריהם ללמידה על משמעות סכנות הים והדרכים למניעת האסון הבא. כל העוסקים בפרויקט מתנדבים וזו שנה 7 שבו הוא מתקיים.

- **פרויקט עוזרי מציל** – מיזם ייחודי להכשרת בני נוער להיות עוזרי מציל בתחנות ההצלה, הנערים מקבלים הכשרה מקצועית, פועלים בהתנדבות ואף מועסקים בחלק מהזמן בשכר כחלק מהעסקת נוער בקיץ.

- **חופיקס** – מיזם פורץ דרך בוא מועסקים נערים בקיץ. השכרת כיסאות ושמשיות בעלות נמוכה מאוד לרווחת תושבי העיר. חופיקס - פרויקט כלכלי-חברתי-סביבתי היחיד בישראל. חופיקס פועל כבר 7

שנים באשדוד בשבעת החופים המוכרזים של העיר אשדוד. מטרת הפרוייקט להגיש את חופי הים לתושבי העיר ובכלל. כחלק מכך העירייה מסבסדת את עלות מוצרי החוף: כיסא 2 ש, שולחן 2 ש, שמיכה 2 ש ובריכת ילדים 2 ש, צעצועים להשאלה, הכניסה לחופים חופשית לכולם ומשאב הטבע היקר שייך לכולם ומאפשר בילוי, נוח, נגיש, ומהנה לכולם. מטרה נוספת של הפרוייקט, הינה עבודת קיץ בשכר לבני נוער תושבי אשדוד למנוע שוטטות וונדליזם. בעונה בממוצע מועסקים בפרוייקט 500 בני נוער והם אחראים על הפעלת המיזם בו כולם מרוויחים. בני הנוער מועסקים בתשלום, הציבור מבלה ונהנה במחיר מוזל, ובנוסף אין צריך לרכוש את החפצים.

- **פעילות ספורט חופים** ענפה בשיתוף רשות הספורט וארגוני ספורט שונים – משחה הדולפין בים, כדור עף חופים, גלישה, מטקות, פוצ'יבולי, מאמאנט, טריאתלון, יוגה ועוד.
- **"מחזירים אהבה לים"** – יוזמות קהילתיות לשמירת הניקיון בשיתוף בתי ספר וגופי התנדבות שונים.

פעולות לשמירת הנחל - עיריית אשדוד רואה בנחל לכיש נכס ומשאב טבע עירוני. העירייה משקיעה משאבים רבים הן בשיקום הנחל והן בשמירה עליו, אולם לצערנו קיימים איומים במעלה הנחל שפוגעים בנחל כגון מט"ש באר טוביה, שמזרים קולחים באיכות נמוכה עקב בעיות תפעוליות, העירייה הגישה תביעה נגד ראש המועצה ונגד רשות המים שאפשרה את ההזרמות. בית המשפט הורה לרשות המים לבחון מחדש את הנהלים שלהם להזרמות.

- העירייה מנטרת באופן רציף של רמת החמצן במים, המסייע בקבלת החלטות במקרה של עקת חמצן לדגים עקב גשם הראשון. וכן מבוצעים דיגומים לאורך הנחל על בסיס קבוע על ידי איגוד ערים לאיכות הסביבה. בקיץ 2021 בוצע גם ניטור הידרו ביולוגי במורד נחל לכיש, בהזמנת איגוד ערים יחד עם אקולוג, לבחינת בריאות הנחל.

- **מדבקות קולטנים** פוזרו ברחבי העיר להעלאת המודעות של הולכי הרגל שפסולת ולכלוך בעיר יכולים להגיע לנחל ולים ובכך לעודד שמירה על הניקיון במרחב הציבורי, על המדבקות נכתב: "הים והנחל מתחילים כאן".

פעולות למניעת הזרמה של שפכים:

- **נוהל עירוני 500** – כל פריצת ביוב, ברדיוס של 500 מ' מהנחל או הים, מקבל טיפול בזק.
- **היערכות לגשם ראשון** מייצרים איגומים באזור הנקזים בקו החוף ללכידת הפסולת. על מנת למנוע הזרמת שפכים לסביבה (נחל/ים). במקרה של גלישה נבנה קו ביוב ראשי בקוטר 40", מקביל לקו הקיים, מהעיר ועד למט"ש, בנוסף נבנו מאגרים לקליטת גלישה בחירום בתחנות שאיבה "בזק" ו "יא". מתקיימים סיורים קבועים יומיים לאורך רצועת החוף.

9.3 הכנסת מכשירי החייאה {דפיברילטור} במרחב הציבורי

ראש העיר ד"ר יחיאל לסרי היה מהראשונים בארץ להציב את הדפיברילטור במרחב הציבורי, ובשלב הראשון הוצבו מכשירים אלה בבניין העירייה, מוסדות עירוניים. בשנים האחרונות פרסנו ברחבי העיר מאות דפיברילטורים במרחב הציבורי, במוסדות הציבור ובדוכני מפעל הפיס במטרה שיהיו נגישים וזמינים עבור הציבור באמצעות בחיגו למד"א או ע"י היישומון "איפה דפי".

אשדוד היתה לעיר הראשונה בישראל שחייבה יזמים בהתקנת דפיברילטור בכל בניין מגורים חדש כדי להרחיב את היקף הפריסה גם למרחב הפרטי".

מידי שנה מגן דוד אדום, יחד עם מפעל הפיס, האיגוד הקרדילוגי הישראלי, מרכז השלטון המקומי בישראל, היישומון "איפה דפי?" ומזם "שמים לב" מקיים מבצע מיוחד להעלאת המודעות למקעם (דפיברילטור) בישראל. הכולל פעילויות הסברה להעלאת מודעות למכשיר, מטרת היום המיוחד הנו להציב זרקור על מכשיר ה'דפיברילטור', שבאמצעותו כל אחד יכול להציל חיי אדם בשטח בעת חירום, ועל הכרת הפריסה הרחבה שלו במקומות ציבוריים ברחבי הארץ. הדרכות ברשות הרבים ובמרחב הווירטואלי בסיוע ארגונים נוספים, בהם צה"ל, משרד הבריאות, קופות החולים ועוד.

10. תרומה לקהילה

10.1 העסקת עובדים בעלי מוגבלויות

באשדוד רצף של מסגרות תעסוקה: החל ממסגרות מוגנות ועד לשילוב מלא בתעסוקה בשוק הפתוח כגון פעילות התנדבותית של העובדים מטעם הרשות, בשעות או מעבר לשעות העבודה הפעלת קהלים נוספים וכיוצ"ב.

עיריית אשדוד רואה חשיבות רבה בעידוד וסיוע לאנשים עם מוגבלויות להשתלב בעולם התעסוקה, כל אחד על פי נטיותיו, צרכיו ורצונותיו. על כן אנו פועלים כל העת לפיתוח מענים, כך שכל אדם עם מגבלה יוכל להשתלב בתוכנית שמתאימה לו.

- קבוצות עבודה עם ליווי צמוד של מדריך במפעלים רגילים, אשר מצאו יתרונות רבים בשילוב אוכלוסיות עם מוגבלויות.
- תעסוקה יחידנית בשוק הפתוח עם ליווי של מדריכי תעסוקה, אשר מאתרים את מקום התעסוקה, מסייעים בקליטה וממשיכים ללוות כל אחד בהתאם להתקדמות שלו.
- הפעלת 4 מזנונים/קפיטריה חברתיים (כולל מזנון ביהמ"ש, בית הדר בית חולים גיריאטרי, מתנס ט', יוניטרייד) בעסקת בעלי מוגבלויות ונוער בסיכון, כדי לייצר להם עבודה שווה בקהילה, עסק ללא מטרות רווח שמאפשר רכישת מזון במחיר שווה לכל נפש ובריא.
- מיזם גינון אחזקת גינות ציבוריות ופרטיות בעיר עי קבוצה של נוער בסיכון, שעוברים הכשרה מיוחדת מלווים באדריכל נוף וגנן
- מיזם חופיקס- השכרת ציוד חוף והפעלת מזנון חוף במחירים סימליים של שני שקלים, באמצעות נוער בסיכון
- קייטרינג חברתי ע"י עובדים בעלי מוגבלויות עם נכויות והספרקטורם האוטיסטי שמכינים את האוכל וממלצרים. כולל הגשה ועיצוב שולחן.
- העסקת עובדים בעלי מוגבלויות בעיריית אשדוד ובחברות העירוניות ב% גבוה משמעותית מהנדרש בתקנות
- "לגעת בלב" - חבורת זמר של ילדים ונוער עם צרכים מיוחדים ואחים/אחיות שלהם, מופיעים בטקסים עירוניים, סרטונים ביוטיוב.
- "מעבר לקול" - חבורת זמר של בגירים משולבת ומשלבת ועם מוגבלויות, הופיעו בערבי מקלות
- תושבים שרים - ערבי זמר משולבים סדרה שחל ערבי זמר שמשלבים זמרים עם מוגבלויות
- שווים בספורט - קבוצת כדורגל משולבת ומשלבת
- אשדוד היתה אחת מהערים הראשונות שהחלה לקדם התנדבות של אנשים עם מוגבלויות, צרכים מיוחדים ואוכלוסיות מוחלשות כמתנדבים. הדגש הוא על התנדבות שלהם ולא למענם. במקביל לפני מספר שנים החלה העירייה לקדם (גם) כאן אחת מהערים הראשונות) התנדבות של קשישים (כולל מרותקי בית ועירייתם), מתוך תפישה הרואה בהתנדבות בסיס לחיזוק החוסן האישי, תחושת השייכות והמשמעות, ובמקביל מאפשרת לקהילה להכיר ולראות אחרת את האדם עם המגבלה ואו החולשה.

10.2 ארגונים ומסגרות התנדבות ברשות

מערך ההתנדבות בעיר מנוהל ומופעל תחת המחלקה למשאבי קהילה והתנדבות וזכה במהלך השנים בפרסים ארציים רבים וביניהם 'אות קהילה מתנדבת', אות עשות משפט ואהבת חסד' ועוד ועוד. כחלק מההתמקצעות המתמשכת של מערך ההתנדבות מתקיימים מדי שנה הכשרות, הדרכות, קורסים והשתלמויות רבות, וליווי מקצועי של מנהלי הארגונים, מובילי ההתנדבות ומנהלי התוכניות הרבות הפרוסות בעיר.

עובדי עירייה ותאגידים עירוניים למען הקהילה במצבי חירום - בחלוקת סלי מזון, הבאת תרופות, מזון מצונן (בקורונה), יום מעשים טובים - למען אזרחים ותיקים, בודדים ומשפחות.

באגף חופים קיים נוהל שמנגיש את החופים לבעלי מוגבלויות ומסייע להם להגיע עד קו המים ואפילו להתרחץ בים כמו כולם בעזרת כיסא גלגלים מיוחד שמוצב בכל החופים. בשלוש השנים האחרונות, מספר המתנדבים באשדוד שילש את עצמו ועומד על כ 40,000 מתנדבים (מבוגרים וצעירים). אשדוד נחשבת לאחת מהערים הכי מתנדבות בארץ מזה שנים. תוכניות העוסקות ומטפלות בקהלי יעד שונים ויחודיים מתוך הפסיפס האנושי המרכיב את אשדוד. היחודיות בתפישה המובילה ובתוכניות ההתנדבות בעיר

הינה שילובם של 'מוטבי ההתנדבות' כמתנדבים בעצמם. שילובם של קשישים, מעוטי יכולת, מוחלשים אנשים עם צרכים מיוחדים ועוד בעשייה ההתנדבותית הינה חלק מהDNA העירוני בתחום ההתנדבות והקהילה. באשדוד 'מוטבי ההתנדבות' הינם חלק ממשאבי הקהילה, משאבים המסייעים לקהילה האשדודית לגוונה להתפתח. אנו מאמינים שהתנדבותם מסייעת לתחושת השייכות והמשמעות, מגבירה הן את חוסנם האישי והן את חוסן הקהילה, ומשפיע באופן ישיר על יכולתיהם למצות את זכויותיהם ואת כישוריהם בתחומים השונים.

בניית מערך ייחודי להתנדבות לשעת חירום המשמש עוגן בהגברת תחושת הביטחון של תושבי העיר ונותן מענה לצרכים הגדלים בחירום, מערך שהתנסינו בהפעלתו בהצלחה מרובה במהלך 'הקורונה', 'שומר החומות', 'צוק איתן', 'עופרת יצוקה' ו'עמוד ענן', מורכב ממערך מתנדבים מיומן ורחב היקף, מצוותי מתנדבים ייעודיים לחירום ומפורום שולחן עגול חירום. רשויות וארגונים רבים מגיעים מרחבי הארץ ללמוד את דרך בניית, תרגול והפעלת המערך, ונעזרים בלמידה לפיתוח מערך התנדבות לחירום ביישובם.

חוסן קהילתי - זכיה בשנת 2021 באות "הרשות הבולטת במחוז דרום ופד"מ" של פיקוד העורף, בנוסף הוענקו 5 כוכבי יופי במסגרת תחרות "המקלט והמיגון במרחב האזרחי בישראל יפה לשנת 2021" מטעם המועצה לישראל יפה. כעיר העומדת בחזית ומתמודדת עם סבבי לחימה ואיומי רקטות, הרשות נערכת לאורך כל ימות השנה לשעת חירום, הן בתרגילים שאנו מקיימים והן בתחזוקת המקלטים הציבוריים ושמירתם על מוכנות לכל תרחיש זאת הודות לאגף הביטחון העירוני, השיטור העירוני, לפקע"ר ולכל גורמי הביטחון שעובדים סביב השעון לשמירה על תחושת הביטחון של תושבינו בשגרה ובחירום.

יום מעשים טובים, מאות מיזמים בקהילה עי עובדי העירייה, ברחבי העיר. **שימור והכשרת מתנדבים** - לאורך כל השנה המתנדבים נמצאים בקשר ישיר עם יחידת ההתנדבות, מקבלים עדכונים שוטפים אודות הכשרות ומפגשים בתחומים שונים. כהוקרה נהנים **מכרטיס משאלות למתנדבי אשדוד** - גישה למועדון הטבות ייחודי וכמובן אחת לשנה נערך ערב הוקרה מרשים לכלל המתנדבים.

להלן חלק מהמיזמים בהם שותפים עמותות וארגונים חיצוניים :

- מיזם הכשרת נוער בסיכון לסיוע במערך האזרחי בשיתוף ארגון "ידידים"
- יום מעשים טובים + תכנית 365 בשיתוף עמותת רוח טובה
- נאמני ניקיון, כ- 1000 תושבים בעלי הסמכה מטעם המשרד להגנת הסביבה
- מיזם "גני הילדים באשדוד מחבקים את הקהילה" - חיבור בין דורי
- אפ 60 מרכז הכוונה לאזרחים ותיקים-הכשרות בחינם, מתחברים לדיגיטל - הקניית כלים דיגיטליים בסיסיים מול הרשויות, קופ"ח, בנקים, ביטוח לאומי ועוד.

קהילות דיגיטליות

משבר הקורונה והבידוד החברתי שנכפה עלינו, חיזק את הצורך של הפרט בשייכות וביצירת קשרים משמעותיים. המרחב הדיגיטלי הפך לחלק אינטגרלי מחיינו היומיומיים. חשיבותו וכוחו התעצמו באופן דרמטי בתקופת הקורונה.

זאת, יחד עם חזון ראש העיר שקבע כי שנת 2022 הנה שנת הקהילות של אשדוד, יצרו יחד פיילוט עירוני ייחודי- הקהילות של אשדוד. במסגרת הפיילוט הוקמו קהילות סביב תחומי עניין עירוניים אשר נבחר כי ינוהלו על גבי כלי דיגיטלי ויפעלו על מנת לחזק את הקהילתיות והחוסן העירוני.

הכלי הדיגיטלי מאפשר לתושב להתחבר לקהילה עירונית בקלות ובמהירות, מאפשר נגישות לקהלי יעד רחבים ונגישות למידע וכן מאפשר קשר בילתי אמצעי בין מנהלי הקהילה העירוניים לקהילה בפועל, התושב יכול לבחור לקחת חלק בקהילה אחת או יותר בהתאם לתחום העניין שלו.

נכון להיום קיימות בעיר אשדוד 5 קהילות עירוניות : קהילת אבוקדו- קהילת הקיימות של אשדוד, קהילת אשדודטף- קהילת הורים לילדים מגיל לידה עד 3, קהילת ממש- קהילה למשפחות המיוחדות באשדוד, קהילת מגדלור- קהילת המתנדבים העירונית וקהילת הים והחופים. הקהילות נבחרו בהתאם לביקוש ולצרכי התושבים. פרויקט הקהילות שהחל ביוני 2021, זוכה להצלחה רבה, לכל קהילה יש מנהל קהילה עירוני שמנהל את הממשק והקשר איתה וכן בכל קהילה ניתן למצוא תכנים המתאימים לה. כדוגמת: מפגשים קהילתיים, מידע, כלים, ניתן להקים וליצור יוזמות קהילתיות בפשטות ובקלות.

קהילת אבוקדו – קהילת הקיימות של אשדוד נבחרה לקחת חלק בפרויקט העירוני מתוך הבנה כי המחלקה לאיכות הסביבה איגדה סביבה קהילה חזקה לאורך השנים והכלי הדיגיטלי יכול לתת במה רחבה לעשייה הקהילתית, לאגד את הקהילה המגוונת, להנגיש את הקהילה וערכיה לקהלים נוספים. כיום קהילת אבוקדו מונה 1048 חברים, בקהילה ניתן למצוא- מפגשים קהילתיים, יוזמות קהילתיות שצומחות מלמטה למעלה, התנדבויות ירוקות, סחבק- ניהול דיגיטלי של ספריית השאלת החפצים העירונית, פרטי מידע ועוד - https://www.coing.co/Ashdod_Avokado

11. סיכום:

העיר אשדוד פועלת בכל המישורים להטמעת ערכי הקיימות ואיכות הסביבה, בעבודה חוצה ארגון ושיתופי פעולה, כך שכולם שותפים למשימה של יצירת מקום שטוב לחיות בו. האמנות הסביבתיות, שעליהן ראש העיר חתם, מכוונות את הדרך, והתוכניות האסטרטגיות ארוכות הטווח יאפשרו הטמעה הלכה למעשה של ההתחייבויות בפיתוח מקיים.

המאמצים שאשדוד עושה לעומת האתגרים העומדים בפניה כעיר גדולה המשלבת נמל ואזורי תעשייה לרבות תעשייה כבדה, עיר קולטת עליה, ותשתיות לאומיות רבות, מחד ומשאבי ים וטבע ייחודיים מאידך דיונה, נחל וים, כל אלו מחייבים את הרשות לחשוב, לנהל ולתכנן אחרת, להוביל תהליכי התייעלות כלכלית ושימוש חכם, יעיל ומקיים במשאבי הסביבה תוך חשיבה על הדורות הבאים.

ראש העיר ד"ר יחיאל לסרי ציין בנאומו באו"ם: "כי הזכייה באות איסטנבול מהווה גם אחריות גדולה: להמשיך בשימור הסביבה בכלל, והסביבה הימית בפרט. "אני מאמין", אמר ד"ר לסרי, "בהשפעתה של העירייה על איכות החיים של תושביה, ובאחריות הקולקטיבית המשותפת שלנו, על איכות חיים למען הדורות הבאים".

אשדוד מדגימה מערכת של אמצעי קיימות משולבים שהוכיחו חשיבה לטווח ארוך בשילוב יישום מתמיד של תכניות בכל תחומי החיים בעיר, כגון: יעילות אנרגטית, תחבורה ציבורית מתקדמת, ניהול מים מיטבי הכולל הפחתת נזילות. כמו-כן נימוקי הזכייה התייחסו לתוכניות המופעלות באשדוד להעלאת מודעות ציבורית לתמיכה בקיימות, ולאמצעים חדשניים נוספים הכוללים הפחתת סיכוני שיטפונות והגנה על החופים המופעלים באשדוד.